

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 1 frt
Félévre ..... 2 frt
Égész évre ..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 18. sz.
földszint 2. a.

Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körömdi Athletikai Club,
Kunsmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet.
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,t,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.- Egylet
Quarnero csónakázó.-egylet.
Sátoralfajuhelyi Korcs. Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre.
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vivót-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Tornaszakosztály a miniszteriumban.

Azt sem tudom, ez lesz-e a neve a Herkules utolsó számában Kemény Ferencz tollából újabb indítványozott szakosztálynak, de én így szeretném neveztetni, hogy aztán a címnek megfelelően szerveztessék. Mert igaz ugyan, hogy az iskola egészségügy is e szakosztályban nyerhetne elintézést, de e mellett a legtöbb munkát és gondot mégis csak a testi nevelés igényelné.

Mit várunk ugyanis e szakosztály létesítésétől? Mindazon régen hangoztatott reform-eszméknek megvalósítását, melytől az új nemzedék erősödése függ. — Oly sok és oly fontos tenni való vár már régen e szakosztályra, hogy ha csakugyan létesülni fog, csodálkozni fogunk, ha megfelel feladatának.

Az első teendő volna a tornatanítási utasításnak minden iskolafaj számára való kidolgozása a modernebb felfogásnak megfelelően. Ez utasítást követné a porosz népiskolák számára kiadott „Leitfaden“ mintájára a testgyakorlati oktatás anyagának sistemikus kidolgozása és kiadása. — Ma úgy állunk, hogy a régi utasítások minden tekintélyüket vesztvén, minden tornatanár feljogosítva érzi magát azt és úgy tanítani, mit és hogyan akar. Már pedig ez így nem maradhat. E baj orvoslására nézve a leg-sürgősebb teendő, még az ügyosztály létesítésénél is fontosabb volna a tornafelügyelői állások szervezése.

Ha az általunk még ma is kételylyel fogadott hír megvalósul, ha lesz a testi nevelésnek egy egész külön szakosztálya, még akkor is kívánatos, hogy ne ennek hivatalnokai, hanem a szakképzett tornatanárok mint felügyelők járják be az ország iskoláit. Képzhető egy olyan szebb jövő, mikor a tornatanítás állandó felügyeletre nem fog szorúlni, de a multak hibái, mulasztásai csak így korrigálhatók.

Ha a miniszteri szakosztály munkássága folytán létesül egy jól szervezett és jól vezetett állami tornatanár-képző, ha időt, módot nyernek a tanulók a testgyakorlatokra, úgy talán a jól indított munka jól fog folyni, és felügyelet nélkül is szép eredményeket érünk el. Ma azonban úgy véljük, sürgősebb a jelent javítani, mint a szebb jövőért áldozni.

Még egy más okunk is van, mely arra indít, hogy magának a szakosztálynak létesítésétől ne várjuk a mai bajok orvoslását. Attól tartunk ugyanis, hogy a szakosztály mint minden hivatal nagyon messze fog esni az iskolától és így egyenes hatással a tanításra éppen nem lehet. Szerveztessék tehát tanácsadónak, szervezőnek központi munkára az ügyosztály, de alatta szerveztessenek a tornafelügyelői állások és a tornatanárképezde.

Pénzügyi szempontból biz e kívánságok nem szerények, de ha milliókat költünk a rossz tanításra és pár ezer forinttal megjavíthatjuk az eredményt; az áldozat éppen nem tűnhet fel nagyoknak. Miniszterünktől megszoktuk, hogy fél

munkát nem végez, hogy a gyökeres reformot szereti, mely hosszú évekre biztosítja a sikert; reméljük, hogy e téren is nevéhez méltó alkotás fogja dicsérni teremtő erejét.

A legkényesebb, de a legfontosabb kérdés ily új intézményeknél, hogy kik fogják betölteni az új állásokat, mert nekik kell megadni az új hivataloknak tekintélyét és megszabni munkakörét, szellemét. Nem gondolva egyetlen arravaló emberre sem, legyen szabad egész általánosságban annyit mondanom, hogy a tornaszakosztályban és a tornafelügyelői állásokon csakis szakembereket, tornatanárokat óhajtanék látni. Az állami középiskolák tornatanárai közt annyi a képzett és arravaló ember, hogy a választás éppen nem volna nehéz. Így az oly rosszul javadalmazott tornatanári pályának lenne pár magasabb foka, melyet egyik-másik érdemes tanár méltóan betöltene. Ezt is csak azért tartottam szükségesnek hangoztatni, nehogy e fontos állások valamelyikét olyan tornász-stréber töltsé be, ki soha életében egy tornaszert meg nem fogott, de azért országos tekintélynek tartatja magát, a mások eszméit trombitálva nagy hangosan.

Reméljük és bizzunk miniszterünk ismert igazságszeretetében, hogy megtalálja igaz embereit, kikkel a nagy és szép munkát az erős új nemzedék nevelésének alapját lerakhatja.

D.—y.

A középiskolai tanulók az egyleti versenyeken.

A M. A. C. küldöttsége a napokban nyújtotta át az itt közölt memorandumot Wlassics Gyula nm. miniszter urnak.

Nagyméltóságú Minister Úr!
Kegyelmes Urunk!

A „Magyar Athletikai Club“ hagyományaihoz hiven közel negyedszázados fenállása óta törekszik, hogy az athletikának terjesztésével a hazai testedzés és testi nevelés ügyét előmozdítsa és fejlessze.

Ezen szellemben működött mind ez ideig és ez vezérli oda, hogy a testnevelés ügyének küszöbön álló reorganisatiója alkalmával a maga részéről a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi ministerium, hazai kulturánk és nevelésügyünk legmagasabb tényezője elé járuljon eme alázatos előterjesztésével.

Hazai testnevelésünk ügye fejlődése újabb korszakában örvendetes haladást ért el és örvendetes mozzanatot látunk abban különösen mi, a kik elejétől fogva az athletika, tehát a szabad testedző gyakorlatok érdekében működünk, hogy a tanügyi fenkölt gondolkozású vezetői iskolai testnevelés szabályozása alkalmából mindtöbbtért engednek a sportférfiak részéről, ép úgy, mint a közegészségügy emberei részéről ajánlott szabadabb gyakorlatoknak.

Nem vitatjuk a kötött gyakorlatok, mint a rendgyakorlat s a szertorna fontosságát és okszerűségét az iskola testnevelési programjában, de örömmel üdvözljük

azt, hogy a tanügyi emberei is mind nagyobb mértékben átérzik azt, hogy az iskolai fiatalságnak szükséges kivált most, midőn a tanulmányok sokasága és terjedelme szabad idejük mind nagyobb részét lekötöti, ezen kötött gyakorlatok mellett a szabad mozgást igénylő athletika gyakorlata és a mellett az athletikai játékok üzése is, mely szellemileg és testileg üdítőleg hat a művelődésre,

A „Magyar Athletikai Club“ alakulása óta azon volt, hogy a tanuló fiatalságot testedző sportok művelésére buzdítsa és nekik ezek gyakorlására alkalmat nyújtson. Versenyeket rendezett az egyetemi ifjuság számára is, másrészt kedvezményben részesítette azon egyetemi hallgatókat, kik a clubba belépve, annak gyakorlatain részt óhajtottak venni.

A testnevelés ügye fejlődésének jelenlegi állapotában elérkezettnek látja az időt arra, hogy a középiskolák fiatalságának is alkalmat adjon arra, hogy athletikai gyakorlatokban részt vegyen, megfelelni óhajtván a magas közoktatásügyi kormány intenciójának, mely szerint kerületi ifjusági versenyeket megállapítva, ezek keretébe athletikai (ugrasi, futasi, sulydobasi) és játékszámokat is vett fel és ennek megfelelőleg a maga részéről is középiskolai tanulók részére külön versenyek kiírását határozta el, melyek elsejét f. évi december 5-én tartandó téli viadala alkalmából vette fel versenyszorrendjébe. A „Magyar Athletikai Club“ ezen lépésre azon meggyőződésből kifolyólag határozta el magát, hogy a hazai kultúra terén a társadalom és annak képviselői az egyetek kötelessége, hogy a magas kormányoknak bölcs intencióinak szerény erejüket, rendelkezésükre álló eszközeiket felajánlja. Ezen meggyőződéséből kifolyólag írta ki a középiskolai tanulók versenyét s ezen meggyőződéséből kifolyólag határozta el magát azon lépésre is, hogy fővárosi középiskolai tanulók bizonyos számának megengedi a club gyakorlatain való ingyenes részvételt is. Ezen utitást azonban csak a tanügyi hatóságokkal egyetértve óhajtván életbe léptetni azon alázatos előterjesztésével és kérelmével járul a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi ministerium, mint hazai nevelésügyünk legmagasabb tényezője elé, hogy indokait meghallgatva magas jóváhagyását a „Magyar Athletikai Club“ ezen kezdeményezésétől megvonni ne méltóztassék.

A „Magyar Athletikai Club“ buzgósággal szentelven magát a hazai testnevelés ügyének, bár nem zárkoztatik el azon örvendetes tény beismerésétől, hogy a középiskolák, kivált pedig a fővárosiak a testedzés ügyének mind többtért szentelnek, s hogy mind nagyobb sulyt helyeznek a szabad mozgást igénylő gyakorlatokra is, óhajtandónak tartja, hogy ezen a szabad és szabadban való mozgást igénylő gyakorlatok felé hajló irány általánosabb legyen és hogy e gyakorlatok üzése intenzívebbé váljék, mert ha a középiskolai tanulók rendes és rendkívüli tanulmányokkal elfoglalva, hetenként csak két órát szentelnek az iskola falain belül a testgyakorlatnak, és ha ezen órák zárt termekben folynak le s a figyelmet úgy is nagy fokban lekötő rendes studiumok közé ékelve, a figyelmet ismét nagyobb fokban igénybe vevő rend- és szertorna gyakorlatokra szorítkoznak csupán: ez a középiskolai tanulók testi nevelési igényeit teljesen ki nem elégítheti és ebben a tekintetben tudjuk, hogy nézetünk a közegészségügy és reméljük, hogy a tanügyi embereivel is megígyekezük.

Bátorítva a közoktatásügyi kormány azon bölcs intézkedésétől, hogy a kerületi ifjusági versenyek keretébe a szabad mozgást feltételező versenyszámokat illesztett, a maga részéről is kezdeményezésével, a társ-

egyleteknek adandó példával hozzá óhajt járulni a club, a középiskolai ifjuság testnevelése ügyének előmozdításához.

A művelt nyugat számos internatus felett rendelkezvén, az egyöntetű testi nevelés követelményeinek is könnyebben felelhet meg. A mi tanügyi viszonyaink mellett, a melyek az internatusokat jó részben nélkülözik, a testi nevelés ügye azonban a mi szerény nézetünk szerint csupán az iskola falai közt nehezen vihető keresztül a maga teljességében. Teljesen méltányoljuk a magas tanügyi kormány bölcs intézkedését, mely szerint az iskolák és kivált a középiskolák mellett játszótérek, korcsolyapályák stb. létesítését elrendelni méltóztatott, de a magas tanügyi kormány sem zárkózhatik el annak bölcs belátásától, hogy ezen játszótérek, korcsolyapályák stb. tehát a szabadban való mozgást elősegítő terek létesítése már megtevő középiskoláink mellett a mennyiben azok zárt városokban épültek nehézségekbe ütközik, továbbá az ifjuság összeterelése, kivált nagyobb városokban és különösen a székes-fővárosban a tanrend által megállapított időn kívül is.

Azért is ebben a tekintetben, amennyiben nem létesíthetők ez intézmények közvetlenül az illető iskolával való kapcsolatban kívánatosnak tartja a „Magyar Athletikai Club“, hogy a testnevelés ügyével foglalkozó egyesületek karolják fel az ügyet s alkalmat adjanak a középiskolai fiatalságnak is a tanrend által megszabott minimális időn és korlátozott módon kívül a testedző gyakorlatok végzésére. A „Magyar Athletikai Club“ a maga részéről teljesen osztozódik a tanügyi férfiak amánéletével, hogy az ugynevezett egyesület élet, vagyis inkább annak kinövései: korcsmáskodás az egyletesdi, mint a mely a középiskolai fiatalság, tanulmányaival, fejlettségével össze nem egyeztethető, a középiskolai fiatalságtól távol tartassék. Épúgy perhorreskálja azt, hogy a középiskolai ifjuság oly gyakorlatokban vegyen részt, mely testi fejlettségének meg nem felel.

Azért is a középiskolai tanulóknak csak annyiban óhajtja a testedző sportokat mivelő egyletek gyakorlatait hozzáférhetővé tenni, a mennyiben ezen gyakorlatok a testi fejlettségüknek megfelelők, távol tartandóknak véli őket az iskola falain kívül az egyleti élet egyéb, ezen technikai résztől eltérő oldalaitól s szükségesnek tartja azt, hogy ezen egyletek, a melyek a középiskolai tanulótság testi nevelésével is foglalkoznak, állandó összeköttetésben álljanak a tanügyi hatóságokkal. A versenyzést középiskolai tanulóknak oly sportágakban, melyek gyakorlata az illető testi fejlettségéhez mért s tanulmányaitól nagy mérvben el nem vonja, megengedhetőnek tartja.

Mindezekből kifolyólag azon alázatos előterjesztéssel és kérelemmel járul a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi ministerium elé, méltóztassék a nagyméltóságú vallás- és közokt. kormány a testi nevelés ügyének szabályozása alkalmából elrendelni:

1. hogy a szabad mozgást igénylő gyakorlatok, mint a futás, ugrás, sulydobás, úszás, korcsolyázás, valamint az atletikai játékok, kivált a labdajátékok az iskola keretén belül is a lehetőség szerint intensivebben műveltsenek;

2. hogy a kerületi versenyek rendezése alkalmából e testgyakorlási nemek is kellő méltánylásban részesüljenek;

3. hogy az iskolák mellett, a mint a szellemi képzés szempontjából önképző körök létesítése engedélyeztetik, úgy a testi nevelés szempontjából, testedző körök létesítése is megengedtsék;

4. hogy a testedző egyletek gyakorlatain való részvétel az iskolai hatóságok beleegyezésével megengedtsék oly feltétellel, hogy ezen tanulók az egylet rendes egyleti életében (gyűlések, választások, casinói élet) részt nem vehetnének s az illető egyletek az iskolai hatóságokkal állandó összeköttetésben maradván, az illető tanulóktól a gyakorlatokban való részvétel joga megvonatnék, mihelyt az iskolából kizáratnának vagy pedig az illető iskolára felügyelő hatóság a tanulók tanulmányi előmenetelét vagy pedig iskolai fegyelmezettségüket veszélyeztetve látná;

5. hogy a testedző egyletek versenyein, a mennyiben azok középiskolai tanulóknak nyitva állanak, a részvétel megengedtsék;

6. hogy a tornatanárok képzésénél a szabad atletikai gyakorlatokra (futás, ugrás, sulydobás,) továbbá az atletikai játékokra (labdajátékok) suly fektettség és melyre való tekintettel a „Magyar Athletikai Club“ készséggel ad alkalmat a tornatanár tanfolyam növendékeinek, hogy e téren is ismereteket, gyakorlatot szerezzenek megengedvén nekik, hogy gyakorlatain — a mennyiben azokra jelentkezének — külön díj lefizetése nélkül részt vehessenek.

A midőn ezen alázatos kérelmeinket Nagyméltóságod elé terjeszteni bátorkodunk, egyuttal kérjük, kegyeskedjék a „Magyar Athletikai Club“ bal ez ügyben való magas elhatározását tudatni.

Erős reményünk az, hogy a mennyiben a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi kormány a „Magyar Athletikai Club“ eme alázatos előterjesztését és kérelmét kegyesen jóváhagyni méltóztatnék, a hazai testnevelés ügye lényeges haladásnak és fejlődésnek indulna.

Fentieknek mély tisztelettel történt előre bocsájtásával bátorkodunk kegyes tudomásvétel végett a székes fővárosi középiskolai igazgatókhoz részünkről intézendő levelek s a tanuló felvételi ívének mintáját is csatolni, alázatteljesen kérvén Nagyméltóságodat, hogy törekvésünket méltányolva, kegyesen odahatni méltóztassék, miszerint a székes fővárosi középiskolák igazgatói a „Magyar Athletikai Club“-ot legjobb szándékból eredő céljai elérésében támogassák. Budapest, 1897. november hó Nagyméltóságodnak kész szolgálai gróf Andrassy Géza s. k. a „Magyar Athletikai Club“ elnöke. dr. ifj. gróf Széchenyi Imre s. k. a „Magyar Athletikai Club“ alelnöke. dr. Gerenday György s. k. a „Magyar Athletikai Club“ alelnöke. Krepelka O. Béla s. k. a „Magyar Athletikai Club“ titkára.

Az egész memorandumban jelentőségre a tulajdonképeni tárgyra vonatkozó kérelem mellett a legfontosabb és teljesülését illetőleg is legóhajtardóbb a 6-ik pont, mely a tornatanár képzésnél a szabadtéri atletika gyakorlatok tanítását sürgeti és ennek eszközölését a M. A. C. önzetlenül el is vállalja. — Az általunk mindenkor a testgyakorlati reform alapjának hirdetett tornatanárképzés nem is nélkülözheti e felfrissítést, mi az államnak mi költségébe sem kerülne. — Az igaz, hogy ez is csak foltozgatás lenne és ismét az egyletek kezében maradna e fontos ügy, de, míg az előbb-utóbb ugyis okvetlen szervezendő állami tornatanár-képző létesül, legyen valami módjuk a tornatanár jelölteknek, hogy az atletikával igazában megismerkedjenek. A középiskolai tanulóknak az egyleti versenyeken való részvételéről véleményünket már elmondottuk, s kellő megszorítással megengedhetőnek véljük.

Egyetemi sportegyletek.

Az „Eperjesi Jogász Vivó-egylet“ e napokban köriratot küldött a hazai egyetemek és jogakadémiák ifjúságának, melyben a torna- és vivó-egyletek alakítására hívja fel őket. Az érdekes köriratot egész terjedelmében érdemesnek tartjuk a közlésre.

Egyetemi és akadémiai polgárok!

E tanévben már másodszor fordulunk hozzátok mi, eperjesi joghallgatók. Ne vegyétek ezt szerénytelenségnek vagy feltűnni vágyásnak! Nem tudunk közönyösek maradni a magyar ifjúság nagyfotosságu és közös ügyeivel szemben. s ha találunk eszmét, melynek megvalósítása — legjobb meggyőződésünk szerint — hasznos és üdvös volna, kötelességünknek tartjuk arra a magyar ifjúság figyelmét felhívni, azét az ifjúságét, mely töredékében bármily nemes czélokat szolgálva sem lehet nagytekintélyü, de ha a maga imponáló összeségében s egységében sorakozik és tömörül szép elveinek zászlója köré, nagy hatalom és döntő tényező.

Tudjuk mindnyájan, mennyire elhanyagolt állapotban van a testi nevelés ügye felső tanintézetekben. A tornaszat és testedzés szükségének a meggyőződése, mely alsóbb iskoláinkban oly bámulatos átalakításokat hozott létre e téren, itt mintha megszűnnék. Az ifju kilépve a középiskolából, e tekintetben teljesen magára van hagyatva. Drága pénzen kell beiratkozni az intézet körén kívül valamely torna- és vivó-egyletbe, de itt is meg van fosztva azon élvezettől, hogy pályatársai és barátai társaságában gyakorolhassa erejét és fejleszse ügyességét. S még elszomorítóbb a kép, ha tekintetbe veszszük, hogy külföldön, különösen Németországban, virágzó vivó-egylete van minden felső tanintézetnek.

Bizonyára meddő dolog volna itt az ifjúság testi nevelésének fontosságát fejtegetnünk. Ösmerjük azt mindnyájan. Valóságos nemzeti érdek e nagyfotosságu kérdés. Edzett és erős ifjakra van szüksége a magyar hazának. Testmozgás nélkül nem lehet az elme rugékony, a szellem üde, a lélek vidám. S ha az ifjui hév és erő kielégítésre találhat a testedző tornában, nem megy másutt veszendőbe. Még ma is ideálja minden embernek az, a mi már a görögöket és rómaiakat is lelkesítette, a: „mens sana in corpore sano“.

Ha meg vagytok győződve ezek igazságáról, segítsetek a mai állapotokon! Alakítsatok vivó-egyleteket! Ezek lehetővé teendik minden hallgatóra nézve a testgyakorlást kevés pénzen barátai körében. Ha óhajtjátok, szívesen megküldjük egyletünk alapszabályait s kérünk, értesítsetek elhatározásotoknak eredményéről.

Miért ajánljuk a vivóegyletek létesítését? Korántsem azért, mintha ama annyira divatos párbajozásra szeretnők előkészíttetni az ifjúságot. De azt hisszük ez valósítható meg legkönnyebben és legkevesebb áldozattal s a vivás azon neme a testgyakorlásnak, mely a legférfiasabb és legjobban erősíti a testet.

Ha ez eszme megvalósul, ha vivóegylet lesz minden felső tanintézetben, mily büszke önérzéssel mondhatja el a magyar ifjúság: „Ez az én művem. Én alkottam, én látom a hasznát. Bennem és általam pedig erősödik a haza!“

És azután később az egyetemek és jogakadémiák vivóegyletei egyesülnének egy országos főiskolai vivószövetségben, ez pedig évenként — a diák-kongresszussal egyidejűleg — országos vivóversenyeket rendezne. A szellemi munka után testi erejét és ügyességét mutatná meg és mérné össze az erőttől duzzadó magyar ifjúság.

Ez a mi kezdeményezésünk, ennek megfontolására és elfogadására kérünk benneteket és lelkesítsen mindnyájunkat e jelszó:

Épség, Erő, Egyetértés.

Eperjesen, 1897. november 18 án. Az „Eperjesi Jogász Vivó-Egylet“ nevében:

Dienes Gyula,
elnök.

Gasparik János,
jegyző.

Sport és iskola.

A fenti czimen két közleményt olvastunk a „M. K. és A. S.“-ban. Örömmel tapasztaljuk, hogy ugy az egyletek, mint a sportlapok többet foglalkoznak már az ifjúsági testgyakorlatokkal és szélesebb körben terjesztik a szabadabb felfogást. E szempotból közöljük a cikkből az alábbi sorokat:

Az iskolai (országos és kerületi) versenyek rendezése nagy impulsust adott a középiskola testgyakorlatainak szabadabb irányba terelésére, de ugyanekkor érezték jobban a rendes szabad gyakorlótérnek sok helyen való hiányát, mely körülmény folytán, valamint a miatt, hogy a szabad athletikai gyakorlatoknak az egész év folytán bizony kevés helyen szenteltek nagyobb tervszerü gondot. azután bizony sietve ment a jobb erők „kipraeparálása“ a versenyre, a mi az illetőket és az érdeklődő és érdekelt ifjúság figyelmét bizony nagyobb mérvben terelte el a rendes tanulmányaitól és új erősítéseül szolgált azok nézetének, a kik a testgyakorlatoknak szánt nagyobb figyelemtől féltették az ifjúság előhaladását a rendes studiumokban. A verseny kérdése mellett ott volt a díjaké, mely ismét számos disputára adott alkalmat, érmek legyenek-e, illetve tiszteletdíjak és ha ilyenek adatnak ki, az illető tanuló magánbirtokába menjenek-e át vagy pedig az intézeté legyenek. A magunk nézete az, hogy az érmeknek kitüzése emeli e versenyek fontosságát, az ifjúság érdeklődését teljesen méltányosnak találjuk azt, hogy a versenyben kivált tanuló személyes kiténtetésben részesüljön, a mi nem zárja ki azt, hogy az iskolájának, tanáranak is jusson az elismerésből a különben már szintén szokásos elismerő oklevéllel vagy más alkalmas alakban.

A „kipraeparálás“ szót használtuk fentebb a tanulóknak a versenyekre való előkészítésénél ezt találtuk használatban több alkalommal, mikor a középiskolai versenyek fény- és árnyoldalait tárgyalták. És látjuk azt, hogy a testgyakorlatok tanárai, a kik különben elvben az együttes és egyenletes képzés emberei, bizony a versenyek küszöbén kell, hogy eltérjenek a rendszerüktől, s bizony az egyeseknek szentelik főfigyelmüket, a kiket a versenyre jól előkészíteni iparkodnak.

Mennyivel kevesebb panaszra ad alkalmat a verseny előkészítése ott, a hol az iskolai versenyekben szereplő athletikai számokra is egész éven át folyhat a tervszerü előkészítő munka.

És ez az előkészítés, ez a „kipraeparálása“ egyeseknek odavezet ahhoz a sokat ócsárolt és veszélyesnek feltüntetett fogalomhoz, a mit sportnyelven ugy fejezzük ki, hogy „training!“ Ezen szó is ép ugy, mint sok helyen még a „sport“ szó az orthodoxok indexére van írva.

Pedig ha a tervszerü, raczionális traininget vesszük az nem lehet más, mint rendszeres gyakorlat, összekötte rendes életmóddal. Feltételezi azt, hogy az illető kerülje a túlzást a testi munkában ép ugy, mint az életrendben,

feltételezi a rendszert az életmódjában, a gyakorlataiban, igen természetes dolog, de azért e helyen hangsúlyozni fölöslegesnek nem tartjuk, hogy az iskolának mint ilyennek, nem lehet célja a versenyzés, a versenyek azonban igen jó buzdító eszközt képeznek a tanuló ifjúság testi nevelésében ép úgy, mint a szellemi művelés terén az önképző körök pályázatai. A rendszeres gyakorlat, a rendes életmód, mely az ifjúságot komoly és egészséges irányban foglalkoztatja, pedig nem tagadható, jó befolyással kell, hogy legyen a tanuló ifjúság physisikai megerősödésére, testi fejlődésére is a midőn edzett, erős nemzedéket juttat az életnek. A jól szervezett testgyakorlat csak jó befolyással lehet a rendes studiumokra is ép és edzett testű, friss gondolkozású és rendszerető tanulókat képezvén, s visszatartva az ifjúságot sok oly időelőtti szórakozástól, mely testi fejlődését gátolva a szellemeire is hátrányos.

A testi és szellemi nevelés harmóniájára kell törekednie az iskolának. És hogy a kellő összhang meg legyen, az nemcsak a testgyakorlatok iskolai vezetőinek képezze gondja tárgyát, hanem minden iskolai tényező, tehát a rendes studiumok tanárai is kell, hogy átérezze a kettős nevelés szükségét, a kellő összhangba hozatalát rendes működésükben szem elől sohase téveszszék. Ez a szükséges összhangzat legtermészetesebben az iskola falain belül oldható meg, ha azonban a körülmények olyanok, hogy az iskola maga a kettős nevelés feltételeinek teljesen megfelelni nem tud, ott a társadalomnak, az egyleteknek kell közreműködniök karöltve az iskolával és hasonló szellemben.

A nagy díjak.

A nagy díjak divatja mint a valóságos járvány pusztított végig Európa versenypályái fölött és nyomában jártak mindenütt az internacionális championok, hogy a dús prédán lakmározzanak, mint keselyűcsapat a karaván nyomdokain.

Hozzánk szerencsére csak a hire jutott el a nagy díjaknak, és mondhatjuk, hogy a Pécsi Derby az ő 500 koronájával — a mi pedig hej de nagy pénz egy magyar egylet pénztárában — csak szegény paródia az 5—6—10,000 koronás és márkás díjakhoz képest, melyeket Párisból—Bécsig minden nagyobb városban elfecseleltek.

De ez a hire a nagy díjaknak, mely persze mindig megfelelő nagyszabású előzetes reklámok kíséretében érkezett, mégis alkalmas volt arra, hogy sokakban kíváncsiságot gerjeszzen.

Ilyen nagy díjas verseny valami impozáns látvány-fenomenális élvezet lehet, gondolták és megpendítették — persze, nem a par excellence sportkörökben — az eszméjét egy budapesti nagy díjnak.

Egyik napilap, a mely utóbbi időben állandó rovatban kultiválja sportunkat, ezt az indítványt néhány hét előtt fölvetette.

Annak idejében lapunk aug. 22-iki számában fejtegettük a nagy díjak jelentőségét, sportszerű értékét, — igazabban értéktelenségét — s természetesen mivel sem támogathattuk egy budapesti nagy díj kezdeményezését. Erre ama napilap némi argumentumokkal támogatta tervét, mire mi szeptember 5-iki számunkban ismét érdemlegesen, behatóan és teljesen tárgyilagosan kifejtettük a kérdést, kimutatván, hogy a nagy díjak általában sportbeli haszonnal nem jártak, sőt éppen kárt okoztak, és

hogy nálunk szintén azt eredményeznék, tehát nem kell arra gyűjteni.

Az illető napilap kifogyván argumentumaiból egyszerűen gorombáskodott velünk s azt is írta, hogy akár tetszik nekünk, akár nem, ő azért meggyűjti a budapesti grand prixt! Időközben meglehet, hogy talán mégis kétséget keltettünk elhatározásában, s tán belátta, hogy a „K. A. S.“ nem azért tárgyalta ezt a nagyön is közérdekű és a most folyó sport-életben mindenütt napirenden lévő kérdést, hogy az a napilap neki reklámot csináljon: és ime körlevelet bocsátott szét a „szakkörökhöz“, azaz a kerékpáregyletek elnökségeihez, hogy helyeslik-e egy nagy díjra való gyűjtést, mert majd a szavazás eredményéhez képest fogja magát elhatározni.

A kerékpáros szaklapokhoz ilyen kérdést nem intézett, mert nem annyira argumentumok, mint votumoktól akarja függővé tenni elhatározását. Ez azonban nem gátolhat meg minket abban, hogy a kérdéshez mi is hozzá szóljunk, mert tudjuk, hogy egyleteinknek szolgálatot teszünk azzal, ha e kérdés állását velük megismertetjük.

De ezuttal megelégszünk azzal, hogy emlékezetbe idézzük, a mit mi az aug. 22-iki és szeptember 5-iki számainkban kifejtettünk és egyszersmind Németország legtekintélyesebb szaklapjának a 29000 taggal bíró, legnagyobb német szövetségnek a Deutscher Radfahrer-Bund hasonczimű közlönyének e tárgyról hozott cikkét reprodukáljuk.

Nem érdektelen, hogy miként ez az alábbi cikkből kitűnik a D. R. B. közleménye egy a Berliner Local-Anzeiger által fölvetett eszmecserére, s a nagy díjak tekintetében tett kérdésekre képez választ, azaz egészen hasonló kiinduló ponttal bír, mint lapunk ezen és korábbi cikkei e tárgy körül.

Íme a D. R. B. cikke egész terjedelmében. Talán a tekintélyes, 14-ik évfolyamában járó német szaklap auktoritása jobban meggyőzi azokat, a kik nem argumentumok, hanem „tekintélyek“ nyomán alkotják meggyőződésüket!

„Hasznosak e a nagy díjak a sportra? E fölött ma már nem is kellene szót vesztegetni; mindazon helyek, a hol ilyeneket rendeztek, a legjobb bizonyítékokkal szolgálnak. Hannover, Lipcse, Bécs és más városok ma is abban a gyomorrontásban (Katzenjammer) szenvednek, melyet ily versenyeik óta szereztek.

A közönséget elkényeztették. Ha manapság nem indul valamely versenyben egy Lehr, Arend, vagy más külföldi nagyság, akkor üresen maradnak a tribünök. Minden suszterinas, a ki már egyszer Arendet vagy Bourillont futni látta minden más versenyt bliktrinek néz, és ha e nagyságok közül nem látja nevét a programmon egynek se, akkor fitymálólag mondta: „ez csak smarn“! Bizonyos hogy a közönséget ily versenyek által követelővé tették és az ma kisebb sportbeli események iránt nem érdeklődik.

Olyannyira fölvertük értékét a nevesebb versenyzőknek azzal, hogy versengtünk értük, hogy ezeknek az uraknak igényei annyira növekedtek, a mely már valóságos zsarolási mániává fajult.

Maguk az óriási összegekkel dotált nagy díjak nem voltak elégségesek arra, hogy őket a sokszor több, mint szemtelen követelésektől visszatartsa.

Epen a berlini versenybizottság tapasztalta, azt midőn tőle Morin ur, kinek már utiköltségét megígérték, még külön 1000 márka díjazást követelt, és midőn ezt nem kapta meg, a magas díjak daczára nem jelent meg.

A Local-Anzeiger azt hiszi, hogy azért kell jó magasra megállapítani a díjakat, hogy ilyen tisztességtelen igényeknek elejét vágjuk. Erre azt felelhetjük, hogy háromszor akkora díjak, mint a berlini, sem elengedők arra, hogy meggátolják a versenyző uraknak illetlen követeléseit.

És vannak ujságok elegen, a melyek az ily követeléseket méltányosaknak találják, mert szerintük nagyon érthető, hogy ezen egyének az ő nehéz és életveszélyes munkájukat lehető drágán fizetessék meg. Csakhogy ezek az ujságok elfeledik, hogy ezzel eljutotunk a czirkuszhoz, a hol már a sportról szó sem lehet.

A közönség, mely a professzionizmusnak és versenyügynek titkaiba rég beavatva van, már némi idegenkedéssel viseltetik az egész verseny-machinációk iránt.

Minő haszna van tehát a sportnak a „nagy díjakból?”

Miben segítették elő azokkal a sportot? A sportra nézve semmi hasznót nem észlelhetünk, még azzal sem, ha mindjárt 100,000 ember nézné is végig az ily versenyeket! Ellenkezőleg, hallottunk Hannoverban, és Hamburgban, Lipszében és Berlinben számosakat, a kik ily versenyeket első ízben láttak, s azzal hagyták el a nézőteret: „No egyszer, és soha többé.”

„Szerencsés választás volt-e egy magasan díjazott flyer-verseny?” Effőlt is nagyon elágazók a vélemények. A L. A. ugyan azt hiszi, hogy „egy hosszú távu versenyt ugyanis csak vezetőkkel végeztek volna, a kiktől az egész függ;” csak abban tévedt az az ujság, hogy hosszú távu versenyt is lehet vezetők nélkül futni, és épen ilyen versenyben nyilvánulnak, leginkább valamely versenyzőnek képességei, sokkal inkább, mint egy „rövid távu” versenyben. Amaz már azért is érdekesebb, mert a használt gép kvalitására alkalmasabb bizonyítékul szolgál; mert habár minden kerékpáros gépének szilárdságára sokkal nagyobb súlyt fektet, mint annak tulhajtott gyorsaságára, azért mégis mindig vannak még emberek, a kik azt képzelik, hogy oly gépet kell vásárolni, a melyen egyik vagy másik 1000 méteres bajnokságot megnyert. A való mégis az, hogy minden kerekész szemeiben többet ér egy oly fajta gép, melyen pl. a Berlin—Kölni, Frankfurt—Strassburgi, vagy Pétervár—Párisi utat megtették.

Egy flyer-verseny rendszerint épen nem olyan lefolyású, hogy az, mint a L. A. hiszi, a kerékpárosság mai fejlettségét föltüntetni alkalmas lehessen, mert mindenki, a ki ily versenyt először lát, kiábrándul és egy amateurversenyt százszor érdekesebbnek talál.

Ezek a forduló-ostromlók („Kurvenstürmer”), a kik a „megállásban” („Stehenbleiben”) és „lassuversenyben” („Langsamfahren”) gyakorolják magukat, és végül az utolsó 150 egész 250 méteren döntik el a futamot, bizony semmi képet sem nyújtanak a keréksport mai fejlettségéről. Ha erről akarunk fogalmat nyerni, akkor a távversenyzők, országuti és rekordversenyzőket kell munkában látnunk, oly férfiakat, kik igazán megérdemlik díjaztatásukat bámulatos eredményeikért. De mit tudunk egy Morin, Bourillon vagy Arendről? Ők gyors futók 500 m. távon! Minden más távolság csak a papiroson létezik, mert oly tempóban teszik meg, a melyet bármely kerékpáros követhetne. És minő sportbeli értéke van az ily versenynek, melyet ma A. holnap B. nyer meg, a szerint, hogy melyik van diszponálva? A rövid távu (flyer) versenyek magas díjai nagy igaztalanságot képeznek a hosszú távu versenyzőkkel szemben, kik nagy hátrányban vannak e tekintetben. Egészen téves

azonban e nagy díjak felosztása. Berlinben a győztes kapott 7000 márkát, a második 1500 és a harmadik 750 márkát. Miért nem 5000, 2500 és 1250 márkát, a minek van formája és a miatt egygyel sem jelent volna meg kevesebb a startnál!

A L. A. cikkírója azt mondja továbbá, hogy azért nem bocsátottak amateur-versenyzőket ezen versenyekhez „mert a mi amateurjeink nem állanak oly magaslaton, hogy az ő versenyzésük a keréksport fejlettségének képét nyújthatná.”

Effőlt is lehet vitatkozni. A versenysport mai fejlettségét, kiterjedését és nagyságát nem a „rövid távu versenyek” szerezték meg, mert manapság ezeren és ezeren kerekésznek, a kik soha versenyt még nem is láttak. Minden városban nagy sereg kerékpáros van, a kik a versenysportot a professzionizmus kezdete óta utálják és gyűlölik, soha a versenyeket meg nem nézik, de azért buzgó sport- és egyleti férfiak. De vannak olyanok is nagyon sokan, a kik oly amateurversenyeket, melyekben a kilométert 1 p. 26 mp.—1 p. 30 mp. alatt, 2 km. 2:45—2:58 alatt teszik meg, szívesebben nézik végig mint az ugynevezett repülő versenyeket (Fliegerennen), kikkel ugyanazon távon — leszámítva az utolsó 2000 m. — bármely egyfogatú bérkocsis lépést tarthatna. Sajnos, hogy az ilyen bumlizó sétát is versenynek nevezik, pedig minden egyéb, mint gyorsaságra emlékeztetnek.

A L. A. cikkének írója szerint a mai sportot csak a repülő-versenyek kapcsán észlelhetjük. Ezen bizony erősen kételkednünk kell. Mert fura egy népség ezek a mi versenyzőink. Ma Bourillon volt solid és Arend lumpolja át az éjszakát, holnap megfordítva: és az eredmény? A ki jobban volt diszponálva az nyert! Vajjon képes-e valaki arra, hogy ma az 5 legjobb versenyzőt („Fliegert”) helyes sorrendbe klasszifikálja?

Glasgowban Arend mindenkit legyőz, a ki csak indult; 8 nappal később Brémában már Heimann is megveri. Hamburgban megveri Bourillont, Coblenzben ötöt veri le amaz.

Ezek nyomán soha nem lehet eligazodni Hanem egy stafetta-verseny, egy csoportverseny (Mannschaftsrennen) egyesek vagy egyletek hosszú távu versenyei, ezek mutatják meg a keréksport fejlettségét, nem az „ugynevezett” repülő- (?) versenyek.

„Vissza az amateurséghez?”

Ez a jelszó, a melyet a jövő részére kibocsátani kell és kibocsátani fognak. A nagy díjak a legjelentékenyebb német pályákat hatalmasan kiábrándították, és ez megelégedést kelt az igazi sportférfiak köreiben. Ma, midőn a versenybizottságok kénytelenek a professzionistákat szerződteni, mint az artistákat az orfeumok, a „sport” czirkuszszá aljasodott.

Ha azon ezereket, melyeket egy Bourillon, Jaap Eden, Protin a külföldre vittek, itthon fordították volna az amateursport emelésére, egy német nemzeti ünnepélyre, német nemzeti olimpiára, vagy akár távversenyek és hasonlókra, ugy több hasznót tettek volna a sportnak, mint, így midőn egy-egy nagy díjat minden sportbeli eredmény nélkül döntöttek el s azok majdnem egész bizonyossággal a külföldre vándoroltak.

A professzionizmus ma már annyira előrehaladt, hogy nemsokára tönkreteszti az egész versenysportot. Már terjed valami sportférfiaink és pályáink körében, most a sportsajtón van a sor, hogy a professzionizmus kinövéseit irgalmatlanul nyesegeesse.

Nagyon világos és szemérmetlen módon emelte föl

fejét és fokozta igényeit a professzionizmus, itt van végre az ideje, hogy erélyesen szembe álljunk vele.

Eddig a D. R. B. cikke.

„Ha akarjátok meghaljátok, ha nem akarjátok, nem halljátok!”

„K. A. S.”

Különfélék.

A Diana kerékpár és sportegyesület megkezdte téli működését; az egyesület tornatermében (Váci-körut 32.) minden hétfőn, szerdán és pénteken este 8—10 óráig a tagok élénk részvétele mellett folynak a torna- és vívógyakorlatok, melyeket Müller Dávid és Totis Lajos úrak közreműködésével vezet.

A Magyar Athletikai Club tegnap Casinója megnyitásának évfordulóját ünnepelte, mely alkalommal Dessewffy Arisztid tartotta az ünnepi szónoklatot, melyben a Club kelyhének jeligéjéből „Emlékezzünk régiekről” kiindulva a club alapítójáról gr. Esterházy Miksa viatorról s a Club testületi szellemének hazafias megnyilatkozásáról emlékezett meg, felidézve a pesti és szegedi árvíz alkalmával a Club tagjai részéről kifejtett buzgó emberbaráti működés emlékét is.

A „budapesti budai tornaegylet” folyó évi december hó 7-én esti fél 7 órakor saját csarnokában díszturnázást rendezett, melynek műsora a következő: 1. Bevonulás. 2. Közös gyakorlatok vasbottal. 3. Csapatturnázás. 4. Mintacsapat tornázás a hosszában állított magas korláton, rugódeszkaival. 5. Iskolai tornázás a lovon. 6. Versenyturnázás. (Összetett verseny) Lovon szélteben, magas nyújtón és távol magasugrás. 7. A versenydíjak kiosztása és elvonulás.

Santelli Italo, a „Magyar Athletikai Club”-nak, melynek mestere, védnöksége alatt f. é. december hó 12-én vívóakademiát rendez a fővárosi vígadóban. Az akadémiának kiváló érdekességet kölcsönöz, hogy hazai erőknél kívül Bécsből Barbasetti és Franceschini, továbbá a bécsulyhelyi katonai vívótanfolyam tanárai közül többen, mint Brosch, Tenner, Szarvassy, Duval, Dampierre báró, valamint a jelenlegi legjobb olasz amateur kardvívó Santi Ceccherini, bersaglieri főhadnagy s az ez évben rendezett olasz vívóversenyek győztes mestere a kardvívásban, Schiavoni a római „Scuola magistrale” tanára kilátásba helyezték közreműködésüket.

Az „Athleta-bál” bizottsága megtartotta alakuló ülését, melyen tisztikarát megválasztotta. A bál élén a „Magyar Athletikai Club elnöksége áll: gróf Andrassy Géza elnök, dr. ifj. gróf Széchenyi Imre és dr. Gerenday György alelnökök. Megválasztottak alelnöknek Lisznyay D. Tihamér, gróf Csekonics Gyula és gróf Hunyady József; titkárnak Krepelka O. Béla; pénztárosnak Paulay Viktor; ellenőrnek Szilágyi Viktor; háznagynak dr. Minich Jenő és dr. ifj. Szeki Antal; jegyzőnek Friedrich Nándor, K. Magyary Kornél, Martin István, Ottlik Lajos, ifj. Temple Rezső és dr. Waigand József. A bál febr. hó 1-én lesz a vígadóban, Lady patronesseknek a fő-rangu világ hölgyei kéretnek fel. A bál bizottság irodája az athleta casinóban (VIII. Szentkirályi-u. 22.) van, hol a bizottság minden kedden este 7 órakor ülésezik.

A kötélhuzás szabályai a M. A. Szövetség atletikai versenyszabályzata szerint. „A csapatoknak egyenlő számú tagokból kell összeállítva lenniök. A kötélnak elegendő hosszúnak kell lennie, hogy belőle 3:60 mtr. a középre essék, 3:50 mtr. mindkét végén szabadon lógjon s azonkívül minden versenyzőre még 1:20 mtrnyi kötélrész jusson, kerülete 10 cmtrnél vékonyabb nem

lehet, görcs, csomó vagy más fogásra alkalmas rész nélkül. A kötélnél közepére s innen jobbra és balra 1:80 cmtr távolságban egy-egy szalag kötendő, előbbi a középszalag, utóbbiak a határszalagok. A középpontot a földön egy vonal jelölje; ez a középvonal, ettől párhuzamosan 1:80 mtrnyire jobbra és balra két határvonal húzandó. Indításkor a kötélnél lazán álljon és a középszalag a középvonal fölött fektüdjék, a versenyzők pedig a határvonalakon kívül álljanak. A kezdetre a jel élőszóval adatik. A kötélhuzás alatt egy versenyző lábának sem szabad a középvonalon túl lennie. A kötélhuzás eldőlt, ha az egyik csapat a másiknak határszalagját saját határvonalán áthuzta. Szöges vagy egyéb kiálló részekkel bíró cipőknek használata tilos. Indulás előtt a lábakkal vagy egyébbe a földre gödröt ásni tilos. A versenyzőknek szándékosan csak lábaival szabad érinteni a talajt. Döntő küzdelemben három menet szükséges, de csak kettő, ha mindkettőt ugyanaz a csapat nyerte. Egyéni küzdelmeknél ugyanezen szabályok irányadók.”

A „M. A. Szövetség” szakosztályai szorgalmasan működnek az atletikai versenyszabályzat elkészült A szövetség tanácsa hétfőn, nov. 29-én ülésezett, mely alkalommal az atletikai szabályzat, valamint a szakosztályok részéről elfogadott országos rekordok megerősítet nyertek.

A B. T. C. legutóbbi nyilvános football-matche meghozta a maga jó gyümölcseit. Sok egylet, mely eddig a footballt nem művelte, kedvet kapott a férfias játékhoz, s azok is, kik azt már régebben művelték, most friss kedvvel karolták fel újra. Így a M. A. C. is, mely ezt a férfias sportot már régebben üzte, most ismét nagyobb mérvben foglalkozik vele: számos tagja vesz részt a játékban, s a régi jó erőknél kívül többen váltak már ki az újak közül is. A M. U. E., a Budai T. E., a M. T. K., az óbudaiak is szorgalmasan gyakorolják és a műegyetemi hallgatók köréből alakult csapat.

A Magyar Athletikai Club titkárává Sztankovits Szilárd ur helyére Krepelka O. Béla ur választott, a ki már régen támogatta a Club vezetőségét odaadó és szakavatott működésével. Krepelka ur megválasztásához őszinte szívből gratulálhat az egész sportközönség, mert az ő lekötölező, tapintatos modora ügybuzgalma és a Clubhoz való meleg ragaszkodása méltán azon reményre jogosítanak, hogy titkársága alatt, míg egyrészt a Club jelentékenyen emelkedni fog, másrészt a társasegyletekkel is a legjobb viszonyban lesz, a mi a magyar sport érdekében annyira kívánatos.

A távolugrás világrekordját erősen megközelítette egy 19 éves angol tanuló a Trawlington College október 29-én tartott versenyén alkalmával, midőn földről elugorva 7 m. 17 $\frac{1}{2}$ cm.-t ugrott H. A. Jones a neve s az angol lapok megemlítik róla, hogy jó sulydobó, futó, crickettszó és footballj átékos.

Az országos tornafelügyelő A közoktatásügyi miniszter a tanuló ifjuság sportéletének vezetésére országos tornafelügyelőt fog kinevezni. A országos tornafelügyelőség gondoskodni fog arról, hogy a labdajáték, a kardvívás, a kerékpározás, korcsolyázás, uszás és evezés a helyi viszonyokhoz képest mindenütt meghonosíttassék. Az állásra — a M. Ért. szerint — kizárólag Szabó István országgyűlési képviselő van kizemelve, ki egyike az ország kiválóbb sportembereinek, különösen vívóinak. Szabó István ez idő szernt, mint a győrszigeti kerület képviselője, a néppárt tagja. »B-i H-p.«

A Magyar Testgyakorlók Köre. m. hó 13-án rendkívüli közgyűlés tartott, melynek tárgysorozata volt

Wlassics Gyula és Berzeviczi Albert tiszteletbeli taggá választása, továbbá a választmány kiegészítése. Dr. Tedesco Lajos alelnök nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést és konstatálván a határozatképességet, a napirend első tárgyát, a nevezett két kiváló államférfi tiszteletbeli taggá választását terjesztette elő. Lelkes beszédében a tagok zajos éljenzése között adta elő azon érdemeket, melyeket Wlassics miniszter a kör körül szerzett, midőn a Barcsay-utcai gymnázium tornatermét a körnek használatára átengedte; hozzájárult a tornahelyiség megszerzéséhez Berzeviczy Albert, ki mint a Torna-Egyletek Szövetségének elnöke is elévülhetlen érdemeket szerzett magának a hazai testgyakorlás körül. Eppen azért a választmány nem az évi rendes, hanem egy külön összehívott rendkívüli közgyűlésen ajánlja a tiszteletbeli taggá választást. A közgyűlés egyhangulag elfogadta ezen indítványt és megbizta az elnökséget, hogy a tiszteletbeli tagságról szóló diszokmányt küldöttségileg nyújtsa át. A napirend második tárgyaként a választmány rendes tagjaiul megválasztották Grünbaum Ferencz, Hazai Mihály, dr. Messzer Arthur és Herczegh Mihály; póttagokul: Schiller Frigyes, Schey Hugó, Schnitzer Lipót, Neumann Gyula, Sachs Ödön és Schlesinger Ármin.

»S. V.«

Kerékpár
és varrógép javítóintézet
PAVELKA ISTVÁN
VII. ker. Dohány-utca 48. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett jutányosan.

12 évi működésem a Herbster cégénnél elég biztosítékot nyújt arra, hogy a belém helyezendő bizalomnak mindenkor megfelelelnek.

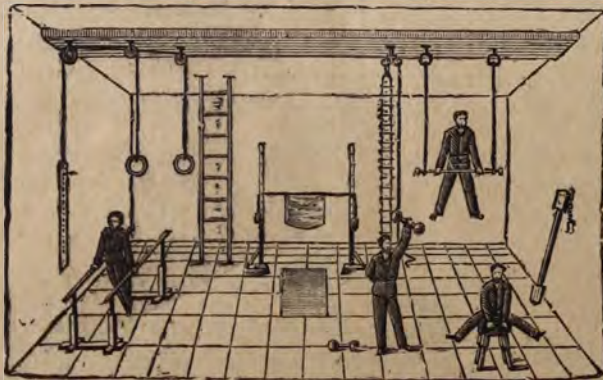
A n. é. közönség szives pártfogását kéri.

Kiváló tisztelettel

12—10 **PAVELKA ISTVÁN,**

Az 1896. évi ezredéves kiállitáson haladást elismerő oklevéllel kiüntetett

Gráner Pál első budapesti tornaszerekészítő.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, egyleti helyiségek, iskolai tornatermek teljes felszerelését oly olcsó áron és jó minőségben, mely a versenyt bárkivel kiállja.

6—12

Budapest, VI. ker., Angyalföld. Hunyady-út 77. szám.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“ kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896 sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár
részvénytársaság
BUDAPEST,

Első Magyar
VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁRGYÁR
R. T. ©
BUDAPEST.

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt
Félévre	2 frt
Egész évre	4 frt

Egyes szám 20 kr.

M megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 18. sz.
földszint 2. a.Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egylet,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.
Kolozsvári Athletikai Club.

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körömdi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egylet.
Lévai Torna- és Vivó-Egyet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Uszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egylet,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egylet.
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet.

Nemzeti Hajós-Egylet.
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet
Quarnero csónakázó-egylet.
Sátoraljujhelyi Korcs. Egylet.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre.
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vivót-egylet.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A sport és a szülők.

Engedje meg t. szerkesztő úr, hogy a becses lapjában már többször megvitatott kérdéshez, az ifjuság sportszenvedélyéhez úgy is mint sportoló fiuk atyja, de úgy is mint tanár hozzászóljak. De mindjárt ki kell jelentenem, hogy nem tartom magamat egészen elfogulatlanul ítélő bírónak, mert atyám is, magam is, gyermekeim is hódolunk a sportok egyik-másik nemének. Atyám vadászik, én kerékpározom gyermekeimmel együtt, kik közül a nagyobbak úsznak, vívnek, korcsolyáznak is. Gyermekeimet nem akarom nyilvánosan dicsérni, de annyit mondhatok, hogy iskoláikat tőlem távol jól végzik és magaviseletük is kifogástalan.

És mindezek daczára én sem vagyok barátja, hogy a középiskolai tanulók akár az egyesületek gyakorlatain, akár versenyein részt vegyenek, mert a sportokban való testi erősödés, nagyon sok veszélylyel jár. Csak azon esetben sportoljanak a fiuk, ha valódi szakértelemmel ellenőrizhetjük gyakorlataikat. És mivel a mai szülők legnagyobb része éppen nem ért a sportokhoz, még a szülői engedély mellett sem engedném meg a tanulók egyesületeskedését.

Az igaz, hogy a szülői szabadságot annyira nem korlátozhatja a miniszterium, hogy eltiltsa fiaikat attól is, hogy az egyesület csarnokaiba járjanak. Tudtommal a nemzeti tornacgyletben még most is vannak növendék-órák, melyeken a tanulók az egyesületi tagoktól és óráktól külön

taníttatnak. Im ezt tegyék meg a sportegyletek is! Nem a versenyekre kell itt a fiukat tanítani, hanem a sportok okos, mérsékelt gyakorlására.

Nekünk, szülőknek ezer elfoglaltságunk mellett nagyon jól esnék, ha az iskola gyermekeink testierősödésére is olyképp nyujtana módot, mint a szellemi képzésre, de azt nem tehetvén, a mi gondunkat kevesbbitenék az egyesület, ha segélyünkre jönnének.

Azt óhajtánók, hogy az egyesületek kontaktusban egyes iskolákkal elvállalnák gyermekeinknek oktatását például a vívásban, atletikában, kerékpározásban.

Ha a egyesületek szakképzett mestereikkel fogják a tanulókat erejüknek megfelelően gyakorolni, úgy megtettek mindent mit tehetnek ez ügyben. Az ily egyesületi növendék órák természetesen szigorú felügyelet alatt tartatnának egészen külön a felnőttek óráitól. — Ez órákért természetesen a szülők fizetnének, de szívesen, ha tudnák, hogy gyermekük erősödik veszély nélkül.

Arról azt hiszem szükségtelen is beszélni e lapban, hogy a sportok magukban véve nem kárhoztatandók. Az egyedül üdvözítő torna kora lejárt és a legmagasabb fórum, a miniszterium is elismeri egyes sportoknak alkalmas voltát az ifjuság erősítésére. A szülőknek tehát nem volna más óhajtásuk, mint hogy gyermekeiket lehetőleg jutányosan és veszély nélkül oktathassák egyes sportok gyakorlataira. Nem sportoktól félttem én gyermekeimet, hanem az egy-

leti sport élettől és a felnőttekkel való mérkőzéstől. Ne küzdjünk hiába az okos testgyakorlatok ellen, hanem adjunk módot a tanulóknak, hogy kellő helyen és kellő időben erősíthessék magukat. A józanul vezetett sport bennünket nemcsak erősít, hanem vidámit is. Ezt én atyámtól tanultam és fiaimat is így akarom nevelni, kiknek testi lelki épségét ugyancsak szívemen viselem.

Ne a sportok esetleges mellékhatása, melyet csak rossz vezetés mellett tapasztalunk, lebegjen szemünk előtt, hanem csak edző volta.

J. K.

Az O-Budai Torna-egylet disztornája.

1897. december 4-én.

Elmult szombaton nyitotta meg a fővárosi disztornák sorozatát az Ó-Budai Torna-Egylet. Már jóval a kitűzött kezdet, 7 óra előtt annyira megtelt a kórház-utcai elemi iskola tornaterme nézőkkel, hogy jóval kisebb hely jutott a felvonuló tornászoknak, mint a nézőknek, kiknek nagyobb része szép leányok és asszonyok soraiból képződött.

Az egyesület számos megjelent pártfogói közül megemlítjük: Renner Vilmos hajógyári főmérnököt, Milde József kir. tan. és Münzberg Győző donánygyári fő- és aligazgatót. A kerület másik torna-egyletét a „III. k. Torna- és Vivó-Egylet“-et dr. Stern József elnök képviselte, míg Gergely Jakab a rendező egylet elnöke állott a fogadó kizottság élén.

Kévessel 7 óra után indultak fel a honvédenek indulójától kísérve a szabadgyakorlatokban résztvevő tornászok, harminczhatan. Szaffka Manó egyleti művezető vezényelte azután az általa kombinált buzogány-szabadgyakorlatokat, melyek precíz véghezvitelű és speciális szépsége meghozták úgy a vezetőnek, mint a résztvevőknek az első jó kiérdemelt tapsot.

A szertornázásban három csapat vett részt. Az első csapatot (lovon bakkal) Szaffka Manó, a másodikat (magas korláton) Hilberth Vilmos), a harmadikat (gyűrűhíntán) Argay Ferencz vezette. Mindhárom csapat szép készséget mutatott s méltán dicséretére vált az egylet fáradhatlan művezetőjének Szaffka Manónak.

Összetett verseny következett a szertornázás után, mely az egyleti rendes tagok számára fenn volt tartva, Gyűrűhíntán egy előírt és egy szabadon választott gyakorlattal és bak magasugrásban versenyeztek heten: Argay Ferencz, Barlai Oszkár, Bedők Róbert, Biegelbauer Árpád és Martin István; Mottl János és Sasse Károly. A gyűrűhíntán általában jól sikerültek a gyakorlatok s bár mintaszerűek voltak a győztesekéi, alig lehetett nagy különbség a versenyzők által elért pontszámban. A verseny így tulajdonképp a bakmagasugrás által dönt el. Ez a bak átterpesztése vagy átguggolásából áll, úgy hogy a versenyző a bak mögött álló magasugró mércezen is túl kell hogy jusson, természetesen a pálcza ledobása nélkül.

Annál nehezebb volt e szer, mert a résztvevők nagyrésze, már előzőleg kissé fárasztotta karjait a szertornában és a gyűrűhíntán. Barlai Oszkár lett a verseny győztese, 47 $\frac{1}{2}$ pontot érven el. A legnagyobb bakmagasugrás — 145 cm. — az övé volt átguggolással. A többi versenyző átterpesztést használt. Közülük Biegelbauer Árpád, ki a versenyre csinos tiszteletdíjat ajánlott fel második lett 47 ponttal. A gyűrűhíntán nyert kevés

előnyét az ugrásnál veszítette; mert csak 135 cm.-t ugrott „bakmagasba.“ Harmadik Bedők Róbert lett, ki 40 pontot ért el; ugrása 130 cm. volt. Sasse Károly 135 cm.-t ugrott, de nem fektett elég súlyt a gyűrűhíntán való gyakorlatra.

Tiztagu mintacsapat mutatkozott be azután magas korláttal kombinált nyujtón. Sok háládatos variánsra ad alkalmat e kombináció s a mintacsapat, melynek Szaffka Manó volt az előtornásza, teljesen meg is felelt a várakozásnak.

A növendékek számára is be volt szöve egy verseny az est programjába. Nyujtón egy előírt és egy szabadon választott gyakorlattal versenyeztek heten, az egylet sokat ígérő ifju generációjából. Méltán örömet találhatja benne az egylet régi gárdája, ép úgy mint örömet talált bennük a nézők serege. Bodrossy Dénes Geschöpf Alfréd, Mattyók Aladár, Lill Erick, Lindner Imre, Szecsődy Miklós és Schwendtner Mihály állottak ki versenyre s mindvégig szépen és nagy igyekezettel küzdöttek az egylet kitüntető díjáért.

Geschöpf Alfréd lett győztes 26 $\frac{1}{2}$ ponttal; Mattyók Aladár a második, mindössze fél ponttal maradt mögötte, s jó harmadik lett Schwendtner Károly is 23 $\frac{1}{2}$ ponttal.

A verseny befejezte után még néhány sikerült gúlat mutattak be, azután ismét sorakoztak a résztvevők. Gergely Jakab egyleti elnök lendülettel beszéd kíséretében kiosztotta a versenyek győzteseiének szánt érdemeket és tiszteletdíjakat, mire a nézők éljenzése közben elvonultak a disztorna résztvevői, hogy kevés azután ismét találkozzanak a „Korona“ termeiben, hol előbb banket, azután pedig hajnalig tartó táncvigalom fejezte be az Ó-budai Torna-Egylet eznapj ünnepét.

„S. V.“

Béküljünk ki!

Hazánkban a vivás művészetének ápolói s fejlesztői egyaránt azon problema megoldásán fáradoznak, hogy a vivás mely módjának; — az olasz, vagy magyar iskolának nyujtsák-e az elsőbbség cserkoszoruját? És ez a kérdés sajnos merev ellentétekbe való sodrással fenyegeti Magyarországot vivó világát.

Nekem, mint szintén lelkes vivónak sokszor fáj hallanom azon becsmerő nyilatkozatokat melyekkel az egyik iskola a másikat: fáj azért, mert ezen kérdés, — noha nem méltó rá — széttepte a vivóközönség oly szép fejlődésnek indult egyetértését, a meddő viták elvonják a közfigyelmet a vivás sportjának sokkal fontosabb érdekeitől.

Béküljünk ki uraim, és fogadjuk el egymás álláspontját helyesnek, tanuljuk meg egymás tudományát, műveljük mindkét iskolát s viták helyett fordítsunk figyelmünket inkább fontosabb tárgyra — a vivás sportjának propagálására!

Nehogy pedig az lássék, hogy gyöngé erőmmel, jóindulatú frázissal akarom az egyetértést helyreállítani, párszóval kimagyarázom állításomat,

Mi az előnye és mi a hátránya a magyar iskolának szemben az olaszszal?

A magyar iskola szerint a védelem biztosabb, a támadás, de kivált a viszvágas lassabb. Az olasz módszer viszont gyorsabban vág vissza, de bizonytalanabban véd s eltünteti azt az elegantiát, melyet a vivásnál oly szívesen látunk. Végül pedig valjuk be, hogy olaszosan a kardot kezelni nehezebb, mint a mi módszerünkkel, s ez az oka, hogy az olasz iskola kizárólag csak rossz

és csak művész vivókat produkál, míg ép a közönség kedvének felkeltésére és a vivás céljának elérésére szükséges közepes vivókat, az olasz iskolában nem találhatni.

Ezekből látható, hogy a két iskola mintegy kiegészíti egymást, ami az egyik hátránya, azt helyre üti a másik!

Ha a vivótermekben előbb a magyar módszerrel oktattuk a tanítványt, megismertethetjük a másikkal is. Többet tudni nem árt, de kizárólag az egyik állaspontra helyezkedni, — nem helyes.

Hagyjuk tehát abba a meddő vitát; versenyeinken ne keserítsük el egymást, hanem engedjünk ott tért mind a két iskolának s legyünk inkább azon, hogy a laikus közönség kedvét minden vonalon a legférfiasabb és legnemesebb sport iránt felkeltsük, figyelmét felébrésszük.

Hisz ki tagadná józanul, hogy néhány mesterünkkel és közepes vivókkal számszerűen messze állunk a külföldtől, a mi furcsán hangzik egy kardforgató nemzetről mondva. — Sajnos, de való!

Ép azért mindent meg kell tennünk, hogy vivóinknak nem csak minőségét, de mennyiségét is emeljük.

Az országos és vidéki versenyek már éreztetik gyümölcsöző hatásukat, a sport lapoknak is nagy érdemek vannak e téren csak hogy ez nem elég, összetartanunk — (s nem cziódunk) munkálkodnunk kell; — hogy a nagyközönség, s kivált a fiatalság ne csak a párbajhősök csodálatával elégedjék meg, hanem kardot fogva, maga is fejlesse testi és lelki erejét, mire különösen a vivás alkalmas.

Mint vidéki és némileg mégis csak lokális embernek nem szabad megfelelnem a vivás egy fáradhatatlan apostoláról, ki több évtizedes munkálkodásával, példány képe lehet az ifjabb nemzedéknek, hogy mennyivel gyümölcsözőbb szónál, — a tet.

Ezen férfi Gisser Gyula, nyitrai vivómester és tornatanár! Gisser Gyula urnak köszönhető, hogy a nyitrai gymnásium tantárgyai között helyet foglal, mit nem dicsérhet eléggé az ifjuság minden igaz barátja; — az ő érdeme, hogy vivó óráit ez itteni nem nagyszámu uri körök 30—50 tagja látogatja évenként, s hogy alig van megyebeli intelligens emberünk, ki nem tőle tanulta volna a vivás mesterségét. S így ismét csak az ő érdeme, hogy oly nagy megyében, minő Nyitra megye, Magyarországon aránylag legkevesebb a párbaj.

De te, mézeszesen Gisser ur ért az érdeklődés felkeltéséhez ő nem vitatkozik, hanem dolgozik!

Ha vidéki vivómesterek mindegyike az ő példáját követendő, s ha a középiskolai tornatanárok, kik nem vivó mesterek, környékük intelligenciájában s kardforgatás iránt a kedvet és érdeklődést felkeltik, nem sokára a magyar ismét az a kardforgató nemzet lesz, melynek szabályját századokig remegte az ellenség.

Hogy azt elérhessük, tartsunk össze és béküljünk ki!
Pulz Ede.

A budapesti (budai) tornaegylet disztornázása.

December 7-én tartotta a budai tornaegylet ez idei disztornázását Attila-utcái csarnokában, melynek lefolyásáról csak elismeréssel nyilatkozhatik mindaz, a kinek alkalma lehetett a budaiak szép ünnepélyét felkeresni. A nagy közönség is, a sporkörök is egyaránt szívesen

keresték fel a B. T. E.-t s az izlésesen feldiszitett torna-csarnok oly nagyszámu érdeklődő közönséget, köztük számos hölgyet látott vendéglátó falain beleül, hogy az egylet minden tagja büszkeséggel gondolhat vissza e szép ünnepélyre.

¹/₂7 órakor a tagok bevonulásával kezdődött az ünnepély, melyet preczizitással keresztül vitt vasbot közös gyakorlatok követtek. Bély Mihálynak, az egylet derék művezetőjének vezetése mellett. Utána csapattornázás következett. 1. csapat ugróasztal vezette Brunhuber Béla, 2. csapat bak, vezette Ujhelyi Sándor, 3. csapat Bodossy Béla vezetése mellett magasugrás, 4. csapat Kovács Károly vezetése mellett korlát. Örömmel láttuk e gyakorlatoknál a szép együttműködést, az egylet fiatalja és vénje egyforma buzgósággal vett részt bennük. E gyakorlatokat a mintacsapat váltotta fel hosszában állított magas korláton ugródeszkával Bély Mihály vezetése alatt. Majd iskolatornázás következett a lovon, a szép gyakorlatoknak hosszú soraival. Ezt összetett verseny követte (lovon szélteben, magas nyújtón, távol magasugrás) melyet Brunhuber Béla nyert meg, második Rupp Jenő lett.

A versenydíjakat Kollár Lajos egyesületi elnök osztotta ki néhány buzdító szó kíséretében. Az ünnepély eme részének befejezte után, a tornaegylet lebedlővé átalakított tágas csarnokában társasvacsorára gyülekezett a közönség, melynek soraiban a M. A. C., Nemzeti Tornaegylet, B. T. C. voltak képviselve. A vacsora folyamán több érdekes toast hangzott el, melyekről a bennük érintett tágabb köröket is érdeklő eszmék folytán e helyen is megemlékezni el nem mulaszthatjuk. Miután az egylet kitűnő elnöke Kollár Lajos a győzteseket és közreműködőket, dr. Czölder János alelnök pedig a vendégeket köszöntötte volt fel, ezek nevében első sorban is Jász Géza a Torna szövetség titkára szólalt fel, s kifejtette a mai alkalommal is tapasztalt együttes munkálkodás fontossága és a közérzés, a szó nemes értelmében vett kommunizmus fontosságát, a testedzés terén, hivatkozva arra a szép példára, a mit a budaiak nyujtanak, hol apa és fiu egymásmellett üzik a testedző gyakorlatokat. Majd Krepelke O. Béla a M. A. C. titkára szólalt fel, hangsúlyozva annak fontosságát hogy a különféle testedző egyletek, ha különféle eszközökkel dolgoznak is, egyetértésnek a testedző sport szent céljainak követésében s ne keressék azt, a mi őket egymástól eltávolítja, hanem a mi őket egymással összeköti. A vendéglátó egyletre emelvén poharát, példáját Balogh Hugó követi, ki a B. T. C. részéről szólalván fel, az atletika és a torna közös művelése problémája megoldását látja a Budai Tornaegylet működésében. A további toasztok sorából meg kell emlíkezni mr. Yolland lendületes francia speech-éről, ki reflektálva egy előtte szólónak a sport veszélyeire történt célzásaira, kimutja, hogy épen e veszélyek még inkább ösztökélik a sportkedvelőt és a sportedzőt a veszélyekkel való szembeszállásra. „Le danger c'est le plaisir“.

Összegezve az est eseményeit, csak gratulálhatunk a buzgó egyesületnek szép ünnepélyéhez, mely alkalommal ismét megnyilatkozott az egyletben uralkodó jó öszműködés s az egylet iránt táplált általános rokonszenv.

„M. K. A. S.“

A Nemzeti Torna-Egylet díszturnája.

1897. december 10-én.

Hazánk legrégebbi testgyakorló — vagy ha úgy tetszik, torna-egylete a Nemzeti Torna-Egylet f. hó 10-én rendezte ez idei díszturnáját. Mint a hogy a legrégebbi és legnagyobb együlethez illik is, nagy és fényes volt e díszturna kerete. Eljött Wlassits Gyula miniszter is ama egylet díszturnájára, mely egyletre van bízva a hazai tornatanárok képzése s mintegy hivatalos színezete lón így látogatásának. Ott voltak: dr. Berzeviczy Albert a képviselőház alelnöke s a „Tornaszövetség“ elnöke; Zsilinszky államtitkár és sok más kapacitás is, kikhez a díszturnák ismert néző közönsége, szép hölgyek és elegáns urak egész serege csatlakozott. A kitűzött időre 65 tag vonult fel a szabadgyakorlatokhoz, melyek vezényletét Maurer János az egyesület művezetője vállalta el. A par excellence torna-egylet buzogánnyal végzett gyakorlatai talán érdeklík olvasóinkat s alábbiakban adjuk azokat: I. Váltakozó lépő-állás (hátra), karok magas tartásával; II. Ugyanaz körzessel (jobbra-balra); III. Ugyanaz térdpeléssel (jobbra-balra); IV. Haránt állásba hátralépés, karok magas tartásba fej fölé; V. Ugyanaz két körzessel (jobbra-balra); VI. Haránt állás hátra $\frac{3}{4}$ körzessel buzogánnyal, vízszintes tartásban, törzshajlítás (jobbra-balra); VII. Ugyanaz buzogánnyal, melten keresztbe, törzshajlítás hátra. A szabatosan végzett közös gyakorlatok után 10 csapat szertornázása következett a különböző szereken. Az egyes csapatokat Kampis, Topavicza, Weisz Henrik, Kún Gyula tanácsos, Simon, Maurer R., Cserjesi, Benda, Horváth Sándor, Szaffka Manó (a terézvárosi fióknál) vezették, mint előtornászok. Különösen kitűntek az evang. gimnázium növendékeinek magas- és ablak-ugrásai.

A kezdők, haladók és képzetekből álló csapat Kampis vezetése két korláton párhuzamosan mutatott be 48 fokozatos gyakorlatot, melyek a jelen volt nézők osztatlan tetszését nyerték meg. Ugy a csapat-tornázás, mint az iskola-gyakorlatok élénk képét mutatták a már öntudatos rendszernek, melynek kultiválását czélul tűzte ki magának az egyesület, s hangos éljenzés meg perczekig tartó taps jutalmazta a résztvevőket úgy mint a csapatok vezetőit. A lovon bakkal Maurer János az egyesület művezetője vezetett egy csapatot, melynek iskolatornázása, ámbár csak az egyszerűbb gyakorlatok választékából állott, a szakszerű precizitásnak, helyes irányzatnak minden tekintetben megfelelt. Természetes, hogy az általános tetszésből ennek is kijutott a maga része.

A „mintacsapat“ (nyolcz résztvevő) lovon hosszán rugódeszkával mutatta be szebbnél szebb gyakorlatait. Brunhuber Béla kitűnő előtornázásával tünt ki. A végzett gyakorlatoknál szép testtartás mellett némelyek kiváló nehézsége tünt fel, a mi pompás látványt nyújtott. Kevésbé lehettünk megalégedve a díszturna versenyével. Itt is inkább a versenyzők kvantitása lepett meg bennünket. Csodálnunk kellett, hogy oly sokszámu taggal rendelkező egyletben, mint a „Nemzeti Torna-Egylet“, mindössze négy fiatal erő érzett magában ambíciót arra, hogy a képzetek versenyére kiálljon. Korlát- és távol-magasugrás összetételéből állott e versenyszám. A korláton egy előirt és két szabadon választott gyakorlatot végeztek, s már itt erősen kivált Weisz Henrik (a győztes), ki jóval felülmulta társait. A 2 méter távolból végzett magasugrás versenyében 135 cm. magasságnál ketten estek ki a versenyzők közül, Weisz 145 cm.-t

ugrott s Totisz Lajos, ki az összetett verseny másodikja lett, 150 cm.-t ért el.

Befejezésül néhány sikerült gúla-csoportot mutattak be, s ezeknél ismét kitűnt az, (a mi talán nem is oly nagy hiba!), hogy a Nemzeti Torna-Egyletben nagyobb súlyt fektetnek az arányos összműködésre, mint sem a szubjektív szereplésre. Hogy vajjon ez a szellem az igazi századvégi-e, vagy az az igazi, mely versenyre ösztökéli az ifju erőt — ki akarná ezt eldönteni ez egylet díszturnáján, mikor ez az egylet úgy áll még, mint egy erős régi vár, melyben megbizunk ma is, mert joggal megbizunk benne valaha. S e hangulatnak volt kifejezője a díszturna után következett bankett is, melyen a Nemzeti Torna-Egyletet és egy emberöltő óta kipróbált vezetőit számtalan toasztban méltatták. S. V.

A debreczeni kereskedelmi akadémia torna köre.

Napjainkban épen a legtöbb érdeklődést a középis-koiai tanulóknak a heti két órán kívül való tornatánítása kelt, azért nagyon helyén valónak tartjuk egy oly iskola munkásságát ismertetni ez ügyben, melyeknek a rendes tornaoktatás sem képezi utasítás szerű köteletségét s mégis ezen kívül is példaadó tevékenységet fejt ki. A debreczeni kereskedelmi iskola virágzó tornakörét ismertetjük az alábbiakban az iskola díszes emlékkönyve alapján, melyet az ezredéves ünnep alkalmával Szojka Gyula szerkesztett. A tornázásra vonatkozó alábbi részt Potomesik Ignác irta.

A heti két rendes tornaóra már azon időben, mikor tornatermünk berendezése még csak folyamatban volt, nem elégitette ki egyes növendékeink tornázó kedvét és már akkor sokszor fordultak a tornatanárhoz avval a kéréssel, hogy olyan időben, mikor különben is séánának vagy egyébként szórakoznának, engedje meg nekik, hogy a tornaterembe járhassanak. 15—20 idősbb és komolyabb növendéknek ezt meg is engedték. Az 1894—5. tanév elején a buzgó tornászok aláírásokat gyűjtöttek és azok befejeztével a tanári karhoz fordultak azon kérelemmel, hogy engedné még nekik egy tornakör alakítását. A tanári kar ezt örömmel vette tudomásul és Potomesik Ignác torna tanárt bizta meg a kör szerzésével és vezetésével. Szeptember 25-én tartották meg az első összejevetelt, melyen a rend fentartására irányuló intézkedéseket nagyjában meghatározták és vitás kérdésekben a felügyelő tanár döntését nyilatkoztatták ki irányadóknak.

Ezen előzetes megállapodásokat az október 5-én tartott alakuló közgyűlés magáévá tette és ifjusági elnöknek az előbbi tanévben tartott házi verseny első győztesét Varságh Jánost választották meg a ki e tisztét jelenleg is betölti.

A kör tagjai az egész év folyamán buzgón jártak és dolgoztak a külön tornaköri órákban, a mit a junius hó 8-án — mint Királyunk koronáztatásának évfordulóján — tartott záró díjverseny is igazolt. A díjverseny iránti érdeklődés fokozására a kör márczen évben saját céljaira érmekeket veretett, egyik oldalukon Debreczen város czimerével, a másikon „Debreczeni Kereskedelmi Akadémia Tornaköre“ felirattal, és ezeket 3 féle kiállításban készítette, u. m. ezüstérem diszitással, ezüstérem és bronzérem.

Az 1895-6. tanévben a tanulóknak már több mint kétharmada iratkozott be a tucok sorába. Az alakuló közgyűlésen megválasztott tisztikarnak első teendője volt az egyévi tapasztalatok alapján a kör alapszabályait és a díjversenyek különös határozmányait megállapítani. Kidolgozta egyszersmind a felügyelők részére szóló utasításokat, hogy így a tornakör szervezete teljes legyen.

A kör jelenlegi tiszti karának tagjai: Ifjusági elnök Varságh János, titkár Kiss Kálmán, pénztáros Krausz Elemér felső oszt. tanulók.

A kör szervezetét, működése irányát az itt közölt alapszabályok ismertetik.

1. §. Czim.

„A Debreczeni Kereskedelmi Akadémia Tornaköre.“

2. §. Czél.

A kör czélja: a) előmozdítani az iskolának azon törekvéseit, hogy növendékei ne csak szellemileg, de testileg is léptettek legyenek. Alkalmat nyújt a kör tagjainak, hogy a endes tornaórákon kívül a tornaköri órákon gyakorolhassák nagukat.

b) Megkedveltetni a test edzésére szolgáló tornagyakorlatokat és tornajátékokat.

E czélok elérése végett a tornakör: 1. rendes tornaköri gyakorló órákat tart, melyeken tagjai a felügyelők jelenlétében és rendelkezésükhöz mérten szabadon tornázhhatnak.

2. Megfelelő olvasmányokról gondoskodik, esetleg sport-újságokat rendel tagjai számára.

3. A tagok buzgalmanak serkentése végett évenként legalább egyszer jutalmazással egybekötött háziversenyt rendez.

Jövedelmet nyer az alapítványok kamataiból, a tagsági díjából és a netaláni önkényes adományokból. Ezekből fedeztetnek a díjak költségei, valamint a tornaszereken történt esetleges károk is.

3. §. A kör tagjai.

A kör tagjai: alapító, működő és pártoló tagok.

Alapító tag az, ki a kör részére 25 K-nyi alapítványt tesz.

Működő tag csak a debreczeni kereskedelmi akadémia rendes növendéke lehet, ki az iskolai év elején egy évre kötelezőleg a tagok sorába lép.

Pártoló tag azon intézeti növendék, a ki a kör czéljait legalább a működő tagok tagjaihoz mérten elősegíti.

A választmánynak jogában áll egyes szegényebb sorsu növendékeket a tagdíj fizetése alól felmenteni, vagy pedig oly tagot, ki a kör czéljait hátráltatja, a tagok sorából törölni.

4. §. A tagok kötelességei.

A működő és pártoló tag egy-egy tanévre kötelezi magát a tagságra. Ez időn át a kör érdekeit védelmezni és híret tőle felhetőleg emelni tartozik. A tagsági díj évi két korona, mely díj csak a tanári kar hozzájárulásával változtatható meg. Alapító tag tagsági díjat nem fizet.

A tagsági díjakat az osztálypénztárosok szedik be és szolgáltatják át a kör pénztárosának. Ha az így begyűlt összeg a tiz koronát eléri, a pénztáros beszolgáltatja a felügyelő tanárnaak, ki ennek gyümölcsöző elhelyezéséről gondoskodik.

A tagsági díj a beiratásnál fizetendő. A felügyelő tanárnak jogában áll ezen összegnek részletenkénti fizetését engedélyezni.

A ki évközben engedélylyel a tagok sorába vétetik föl, a tagsági díjat az egész tanévre tartozik fizetni.

A ki a részletes fizetésnél 2 részlettel hátralékban van, a tornaköri órákról a felügyelő tanár által addig eltiltható, míg ebbeli kötelezettségének eleget nem tett.

Ha a működő tag a tornateremben véletlenségből a szereken kárt okoz, kötelessége ezt minden felszólítás nélkül helyrehozatni. A ki nem puhatolható károk avagy a használat által tönkrement tárgyak a kör pénztárosának terhére javíttatnak ki, illetve szereztetnek be újonnan.

A rosszakaratu elrontás a felügyelő tanár által fegyelmi uton büntethető.

A befizetett tagdíj visszakövetelésére jogczim nincsen.

5. §. A tagok jogai.

Az alapító és működő tagok részt vehetnek a kör gyakorló óráin, a díjversenyeken és a közgyűléseken, ott szavazhatnak, indítványozhatnak úgy írásban, mint élőszóval.

A működő tagok tagságuk második évében tisztviselőkké választathatók, ha a választó közgyűlésig minden kötelességüknek eleget tettek. A pártoló tagok szintén szavazhatnak.

A kinek bármely oknál fogva tagsági joga fel van függesztve, elesik a tagok jogaitól.

6. §. A kör vezetése.

A kör vezetése első sorban a tanári kar részéről kiküldött felügyelő tanár kezében van.

Az ifjuság részéről intéző közegek:

a) a közgyűlés, b) a tisztviselők, u. m. ifjusági elnök, titkár és pénztáros, c) a választmány és d) a felügyelők.

7. §. Felügyelő tanár.

A tanári kar részéről kiküldött felügyelő tanár képviseli a kört hatóságok és harmadik személyekkel szemben, jelen van és ellenőrzi a körnek összes üléseit. Csak az ő beleegyezésével lehet a körbe évközben belépni. A kör pénztét elhelyezi és az erről szóló takarékpénztári könyvecskét őrzi, a választmány által meghatározott költségeket kiutaltványozza, a számadások neki adandók át legfőbb ellenőrzés végett. Kétes esetekben végérvényesen dönt és csak a tanári karnak tartozik felelősséggel.

8. §. Közgyűlés.

Közgyűlés évenként a szükséghez képest többször tartható.

A közgyűlés hatásköre: a) Az első közgyűlés, melyen a felügyelő tanár elnököl, megválasztja az elnököt, titkárt, pénztárosot és a számvizsgálókat. Ezen tisztségekre jelöltek lehetnek az 5. § 2. bekezdése szerint azok, kiket a közgyűlés megnyitja előtt legalább 1 nappal 2 aláíró a felügyelő tanárnak bejelent, és ha ellenök a tanári karnak kifogása nincs. A választás titkos szavazás útján történik. Egyenlő számú szavazatok mellett sorushuzás dönt.

b) Határoz a választmány vagy tagok által tett indítványok felett.

c) A számvizsgálók által beadott jelentést tudomásul veszi, vagy ellenköz esetben a felügyelő tanárnak intézkedés végett feljeleníti a mulasztó tisztviselőket.

A rendes közgyűlés határozatképes, ha a tagok fele jelen van. Ha ennyien nem jelennek meg, a felügyelő tanár új közgyűlést hirdet és ez tekintet nélkül a megjelent tagok számára határozatképes, még az össze tagokat kötelező indítványok felett is.

A közgyűlési jegyzőkönyvet az elnökön és a titkaron kívül még két jelenlévő tag — kiket az elnök nevez meg — írja alá, a titkár a felügyelő tanárnak át szolgáltatja, ki ezt a tanári karnak jóváhagyás végett beterjeszti. A tanári kar jóváhagyása nélkül semmiféle határozat nem fogantatható.

9. §. Tisztviselők.

a) Elnök: elnököl a kör-köz- és választmány ülésein; egyik legfőbb öre a kör ügyeinek, a felügyelőket a tisztsárral kirendeli, ellenőrzi, és ellenjegyzti a kör minden iratit. A gyűléseken a szavazatok egyenlősége esetén, szavazata dönt.

b) Titkár: vezeti a köz- és egyéb üléseken a jegyzőkönyvet, a tagok névsorát nyilvántartja, szerkeszti és aláírja a kör ügyiratait, őrzi a kör irományait és törzskönyvét. A kör üléseit összehívja, és ezeken az elnök akadályoztatása esetén elnököl, a mely esetben más tag mint jegyző szerepel. A pénztáros által adott hátralékos tagok neveit kifüggeszti a kör kete táblájára és figyelmezteti őket ennek következményeire.

c) Pénztáros: kezeli felelősséggel a kör pénzeit 10 K. rrejcig, a tagdíjakat átveszi az osztálypénztárosoktól, a választmány által kiutaltványozott és a felügyelő tanár által látmozott összegeket kifizeti. Év végével részletes számadását a választmánynak átadni tartozik. Ellenőrzi az osztálypénztárosokat.

10. §. Választmány.

A választmány áll: a) az elébbi §-ban említett tisztviselőkből, b) az osztálypénztárosokból és c) a számvizsgálókból.

Az osztálypénztárosok a saját osztályuk tagjai által választatnak. Ők veszik föl a tagdíjakat, sürgetik a hátralékosokat, esetleg azokat a pénztárosnak bejelentik.

A számvizsgálók az összes számadásokat ellenőrzik és rendetlenség esetében a felügyelő tanárnak azonnal jeletést tesznek.

A választmányi ülést a titkár hívja össze, élén az ifjúsági elnök áll.

Hatásköre: a rendes tornaköri órákat megállapítja, a közgyűlés ügyeit előkészíti, gondoskodik a díjversenyek megtartásáról. A közgyűlést a választmányi ülés megbízásából a titkár hívja össze.

Ugyancsak a választmány határoz a tornaterem felszerelésében meg nem lévő, de a kör számára szükséges új szerek beszerzése tárgyában. Az így beszerzett tárgyak az iskolai tornaterem leltárának javára irandók.

11. §. Felügyelők.

A felügyelők a rendes tornaköri órákban helyettesítik a felügyelő tanárt, gondoskodnak arról, hogy a tagok a tornateremben a rendet meg ne zavarják, esetleg azokat rendre utasítják. Ellenkezés esetében jeletést tesznek a felügyelő tanárnak. Egyéb teendőikről a választmány határoz.

12. §. Versenyek.

A kör évente legalább egy házi versenyt rendez. Ezen versenyre nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1892. évi 1193. sz. a. kelt rendeletében foglalt részletes utasítások irányadók, melyek alapján a külön versenyszabályok összeállíthatnak.

Ezen versenyeken a tanári kör kebeléből kiküldött jury ítél a versenyzők fölött.

Versenydíjul szolgálnak: ezüstérem díszítéssel, ezüstérem és bronzérem.

Különfélék.

A Magyar Athletikai Club téli atletikai viadala. Vasárnap, t. hó 5-én tartotta a „Nemzeti Lovardá”-ban idei téli viadatát a Magyar Athletikai Club. Szépszámú előkelő közönség jelent meg a versenyen, melynek soraiban ott látuk Ghyczy Béla altábornagy, főrendiházi tagot, Hómann Ottó, Kádár István, min. tanácsost, Gombos képviselőt, dr. Erődi Béla főigazgatót, a Forinyák, Ghyczy, Kádár, Szilágyi Emil stb. családokat, a tanügyi körök s a katonatiszti kar számos képviselőjét. A versenybíróság élén Desseffy Arisztid állott, a jaryt dr. Dáni Vilmos, Lisznyay Tihámér, Iványi Gyula, Porzsolt Gyula, dr. Porteleky László, dr. Székely György állottak, a versenytitkár, a club titkár Krepelka O. Béla volt, versenyfelügyelő Dobák Emil. A verseny eredménye a következő: I. 50 yardos síhfutás handicap, 3 előfutám után győztes: Mannó Leonidas, M. A. C. 1 m. előny. 5¹/₅”, Horváth Elemér M. A. C. Scratch: Pertich Kálmán, Zachár István; II. Súlydobás handicap 7¹/₂ kg. vesgolyóval 1 Árgay Ferencz O. T. E. 8.76+100 előny = 9 m. 76 cm. végeredmény, 2 ifj. Sasse Károly M. A. C. 9 m. 60 összeredmény, 3. Pertich Kálmán M. A. C. 9 m. 46 c. Scratch; III. Középiszkolai tanulók 50 yardos handicap versenye, 3 előfutám után 1. Dukász Hugó (álnév) 1¹/₂ m. előny 5⁹/₁₀”, 2. Kürthy György 1¹/₂ m. előny. Scratch Szamosvölgyi Tibor volt. IV. Rúdugrás. 1. Pertich Kálmán M. A. C. 2 m. 81 cm., 2. Sasse Károly M. A. C. 2 m. 76 cm., Körtvélyesi Tibor O. T. E.; V. Középiszkolai tanulók súlydobási versenye 5¹/₂ kg. vasgolyóval. 1. Corby Artur 9. m. 76 cm., 2. Szamos-

völgyi Tibor 8 m. 8c cm, Dukász Hugó. VI. Korlát-mulatványok. Dr. Porteleky László vezetése alatt M. A. C. csapata; VII. Hármassugrás. 1. Dukász Hugó (álnév) O. T. E. 11 m. 29 cm., 2. ifj. Sasse Kálmán 11 m. 28 cm., 3. Pertich Kálmán, utóbbi versenyen kívül 11 m. 51 cmt ugrott; VIII. Kötélhuzás. 3 küzdelem után győzött a M. A. C. következő csapata: Zachár István, Sebesi J. Miklós, Gáll Ferencz, Vizner Maté; IX. Háromlábú futás. Horváth Elemér, Toldy Ernő; Sasse Károly, Pertich Kálmán. A viadal után dr. Dáni Vilmos a club bajnoka szép beszéd kíséretében osztotta ki a tiszteletdíjakat az athleték casinojában, a hol társas vacsora fejezte be a szép ünnepélyt. Nagyon sajnáljuk, hogy az egylet a középiskolai tanulók egynémelyikénél az álnevű versenyzést megengedte. A leghelyesebb lett volna csak azon iskolák nevezését elfogadni, melyektől a nevezést maga az iskola igazgatója eszközölte, mellékelvén a szülői beleegyezést is. Aztán az erőkiegyenlítés is elv é igazság nélkül történt. Az így rendezett versenyek a ügy barátait is megtántorítják hitükben.

A Magyar testgyakorlók körének disztornája 1897. december hó 12-én folyt le új otthonában a Barcsay-utcai főgymnasium tornatermében. A nagyszámú közönség a rendelkezésre álló hely minden zugát megtöltötte és sokan rekedtek künn a későbbjövők közül. Negyven tornász vonult fel a katonazene hangjai mellett a szabadgyakorlatokhoz, melyek Bockelberg Ede vezetése alatt folytak. A farudakkal végzett, igen tetszetős gyakorlatok után négy szerezni való csapatornázás következett. Korlátot Hazay Mihály vezette az első csapatot; Sohey Ernő lovon tornászott elő a második csapatnak, gyűrűhinta volt a harmadik csapat szere (Friedmann Gyula előtornász), rézsutos létra a negyediké, ebben Bockelberg vezetése alatt az „öreg” urak szerepeltek. Gazzera Arthur a kör vívómestere ezután iskolavivást mutatott be két kitűnő tanítványával, a Reiszmaan ikrekkel, kik fiatal koruk dacára már jól ismert szereplői atletikai sportjainknak. Később assaut-t vívott a két testvér, mely minden fizika előnyüket, úgy mint ügyességüket is, teljes mértékben feltüntette. A sokszor felhangzott taps talán ép a program e két szánánál volt legerősebb. Két verseny volt beleszöve a disztorna programjába. A haladó két Schiller Frigyes nyerte meg. Kötélmászás és magasugrás versenye volt ez és Schiller Frigyes atletikai versenyen nyert érdméhez egy újabbat fűzhetett, mely annyival értékesebb lehet reá nézve mert tulajdonkép nem favorizált sportjához nyerte. Sternberg Dezső lett mellette második, ugyancsak szép eredménynyel. Nyujtón tornaversenyre keltek a haladók, két előírt s egy szabadon választott gyakorlatot végeztek s méltán feltünhetett, hogy e verseny számban mily sokan pályáznak. Schwarcz Mihály lett a győztes (9 pont) mintaszerűen végzett gyakorlataival; Hazay Mihály és Boross Ernő holtversenyben jutottak második helyre 8¹/₂ ponttal s az aránylag csekély különbség a pontszám-ban mutatja legjobban, mily közel állottak a győzteshez. A gulák csoportozatai közül csak egyet mutattak be, mert a felhasznált létrák egyike ropogva hagyta el az ép létrák sorát; annál kedélyesebben kárpótolta a nézőket a három pár által bemutatott birokverseny, melynek csak a vége felé vette észre a nézők nagy része, hogy kitűnően betanult mutatvánnyal van dolga. Képzhetők az a derűtlenség melyet a „döntőben” okozott az hogy az első roundban minkét fél két vállra került! A disztornát kedélyes társas vacsora követte, melyen az egylet barátai közül számosan hosszabb-rövidebb tósztokban fejezték ki az egylet iránti szimpathiájukat s ki-

fejezést adtak ama meglegedésnek s jóakaratra, melylyel a főváros sportkörei a Magy. Testgyakorlók Körét kísérik.

„S. V.“

„A Budapesti Korcsolyázó-Egylet“ által vasárnap, 1898. év január 30-án, az egyleti jégpályán (Városliget) megtartandó Nemzetközi korcsolyázó-versenyek. Természetes jég. Kettős pálya, két görbülettel, melyek mindegyike 180°, 20 illetőleg 25 méter görbületi sugárral. A keresztelési vonal 60 méter. A pálya hossza: 500 méter. Kezdeté délután 1/2 órákor.

I. Sikverseny 500 méter. Arany-érem és tiszteletdíj az elsőnek, ezüst-érem és tiszteletdíj a másodiknak, bronz-érem és tiszteletdíj a harmadiknak.

II. Juniorok sikversenye 1000 méter. Ezüst-érem és tiszteletdíj az elsőnek, bronz-érem és tiszteletdíj a másodiknak, tiszteletdíj a harmadiknak

III. Sikverseny 1000 méter Ezüst-érem és tiszteletdíj az elsőnek, bronz-érem és tiszteletdíj a másodiknak, tiszteletdíj a harmadiknak.

IV. Sikverseny 1500 méter. Oly versenyzők részére, a kik az I. és V. sz. versenyre nem neveztek. Tiszteletdíj az elsőnek és másodiknak.

V. Sikverseny 5000 méter. Arany-érem és tiszteletdíj az elsőnek, ezüst-érem és tiszteletdíj a másodiknak, bronz-érem és tiszteletdíj a harmadiknak.

A versenyek megtartásánál a nemzetközi korcsolyázó szövetség versenyszabályai mérvadók és nyitva vannak oly amateur-korcsolyázók számára, a kik a nemzetközi korcsolyázó-szövetkezet kötelékébe tartoznak Tét az I. és V. sz. versenyekhez 3 frt, a II., III. és IV. sz. versenyekhez 2 frt. Nevezési zárlat: pénteken, 1898 január 28-án este 8 órákor. Czim: „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, Városliget.

Budapesten, 1897. év november havában.

A „Budapesti Korcsolyázó-Egylet.“

Stantelli Italo a m. a. c. és a Wesselényi vivó club vivómesterének akadémiaja az érdekelt külföldi és katonai vivók óhajára decz. 23-ára halasztatott. Ujabbán Tagliapietra és Setini ígérték részvételüket, Budapestről pedig ametőreink színe-java.

Kerékpárszállítás a vasuton. A kerékpárszállítás, mint feladott podgyász, sok kellemetlenséget okozott már a kerékpárosoknak, a mennyiben igen gyakori eset volt, hogy a gépek megrongálódtak a szállítás ideje alatt és ezért a károkkért a vasutigazgatóság természetesen felelősséget nem vállal. Az e miatt felhangzott panaszok arra indították a M. K. Sz. elnökségét, hogy közbejárjon a m. á. v. igazgatóságánál e károkat lehetőleg kizáró praktikusabb szállítást illetőleg. Ezt czélozta a M. K. Sz. elnökségének Balogh Hugó, Bockelberg Edé és Schilberszky Viktor urakból álló küldöttsége, mikor mult vasárnap Schober Béla min. tanácsos urnál, a m. á. v. igazgatójánál tiszteletelt. A tárgyalás eredményeként jelezhetjük, hogy a kerékpárszállítás ügye a m. á. v. forgalmi és tarifa-bizottságainál van és a M. K. Sz. elnöksége legközelebb benyújtja a vasutigazgatóságához a praktikusabb kerékpárszállításra vonatkozó tervezetét, melyet forgalmi bizottság minden valószínűség szerint meg fog valósítani és ha az egyes podgyászkocsik átalakítása nem jár nagy költséggel, ugy a jelenlegi tarifák is megmaradnak. A munkában levő tervezet francia mintára óhajítja a főbb vonalakon közlekedő podgyászkocsik átállítását, úgyanis azokon felül léczeken kamposzerű öllök erősítendők be, a melyeken lógnának a kerékpárok és így az alsó terület akadálytalanul felhasználható a podgyászdarabok elrakására, viszont kizárt volna a kerékpárok az ut alatt történő rongálása.

Előfizetési felhívás! Azt hiszem, nem végzek felesleges munkát, midőn „Útmutató a lovagias ügyek elintézéséhez.“ — „Párbajszabályok.“ — „A párbajvívás.“ czímű könyvem a nyilvánosság elé bocsátom. Egy könnyen érthető és világos útmutató akarok a nagy közönség elé bocsátani, mely minden, a lovagias ügyek elintézésével összefüggő kérdést felölel. A létező művek eddig csak a párbajszabályokkal foglalkoznak és azokat magyarázzák, míg az én könyvem a sértés keletkezésétől, az ügy befejezéséig felmerülhető összes kérdések, bonyodalmak elintézéséhez kíván hasznos útmutatóul szolgálni, hogy a lovagias ügyekben járattanok ne legyenek kénytelenek az idő nagy részét tanácskereséssel eltölteni. Vivómesteri pályámon közvetlenül tapasztaltam a lovagias ügyek elintézésénél uralgó sok felszogséget, és azon reményben vagyok, hogy könyvem hozzá fog járulni azok megszüntetéséhez. Függelékül csatolom a párbajvívásról szóló fejezetet, melylyel lehetővé iparkodom tenni azt, hogy azok, kik anyagi, vagy más körülményeiknél fogva vivómesterhez nem fordulhatnak, a nélkül is gyakorolhassák magukat a párbajvívásban. Könyvem nagy nyolczadrét alakban, finom erős papíron és díszes kiállításban illusztrálva, újévre fog megjelenni. Előfizetési ára 1 frt, bolti ára 1 frt 50 kr. lesz. Díszkötésben 2 frt. Az előfizetési pénzek czímemre (Nagymező-utca 24. sz., I. em.) küldendők. Gyűjtőknek 6 előfizető után szívesen szolgálok tiszteletpéldánnyal. Budapest, 1897. november hó.

Lovas R. Gyula,
okl. vivómester.

A budapesti (budai) tornaegylet f. hó 17-én este tartotta Attila utcai tornacsarnokában őszi háziversenyét. A fabottal végzett gyakorlatok után 4 csapatban szertornázás volt, mire a versenyek vetik kezdetüket, melyekben nagyszámu tornász vett részt. Dr. Czölder János, Demény Károly és Bély Mihály urakból álló versenybírószág győzteseknek a következőket jelentette ki: a magas ugrásban Schrott Bélát, Némethy Nándort és Terich Imrét, a magas korlátón, gyűrű és bakon végzett versenyeken Fényes Ivánt, Rupp Jenőt és Gruber Románt, a függeszkeedésben Beke Bélát, Vargyas Jenőt és a távolugrásban Brunhuber Bélát, Rupp Jenőt és Schrott Bélát. Mindezek csinos tiszteletdíjakat kaptak. A versenyeket kedélyes társaságok kísérték.

A London Athletikai Club őszi versenyeinek eredményei a következők: 600 yardos versenyének eredménye: G. W. Jones 1' 17 1/5" 3 mértföld. (548 4 m.) síkfutás. M. Z. Kuttner walkoverje. 3 es (2827 m.) gyalogsíkfutás. 1. F. H. Flack 15' 14" mértföldes (4827 m.) cap 1. Matthes (4 3/4 yard el) 10 3/4" 100 yardos handi-handicap 1. C. L. Roberts (60 3/4" alatt, 1/2 mértföldes 100 kilométer 2 óra és 35 mp. alatt.

Bouhours az első francia velocipédező, ki 100 km. alatt tett meg a 100 km-es világrekordot önnálóan javítja, folyó hó a 100 km-es világrekordot meg kiállította a 666 m. 66czm. a párisi Parc des Princes pályán és elektromotoros tandem vezette mindvégig. Az első 50 km.-et 248 m.-t tett meg (Stocks vi. 52 km. 490 m.) 70 km.-t, kezdve javította rekordokat. Elért eredményei a következők. B. rekordjai: 70 km. 1 ó. 23 p. 52 mp. 80 km. 1 ó. 50 1/5 mp. 90 km. 1 ó 47 p. 58 1/5 mp. 100 km. 1 ó 35 m. Walters régi világrekordjai: 70 km. 1 ó 4 p. 24 1/5 mp. 80 km. 1 ó 36 p. 22 1/5 mp. 90 km. 1 ó 49 p. 44 1/5 mp. 100 km. 2 ó 3 p. 8 mp. 2 óra is világrekord az eredménye. Ez dó alatt 99 km. 548 m.-t tett meg Walters régi rekordj. 97 km. 660 m. volt. A 100 km. világrekordjának haladását szépen tünteti fel az alábbi táblázat. 1893 J. Dubois 2 : 41 : 56, 1894. apr. Desgrange 2 : 39 : 18, 1894. máj. Guerry 2 : 36 : 55 1/5, 1894. augusztó A. Linton 2 : 33 : 36 Buffallo 1894. szept. J. Dubois 2 : 31 : 55 1/5 Buffallo, 1894. okt. A. Linton 2 : 24 : 51 1/5 Parc de Brdeaux, 1894. nov. J. Dubois 2 : 20 : 30 Buffallo, 1895. jún. Michael 2 : 18 : 50 1/5 Buf.

1897

1895. július Lesna 2:15:51³/₅ Dijon 1896. aug Lesna 2:13:55 Buffalo 1896. aug. Frost 2:11:00³/₅ Catford 1896 szept. Huret 2:10:31¹/₅ Roubaix 1897. május Walters 2:09:13⁴/₅ Crystal Palace 1897. aug. Huret 2:07:54³/₅ Parc des Princes 1896. aug. Chase 2:03:32 Catford 1897. szept. Walters 2:03:08⁴/₅ Crzstal Palace 1897. okt. Bouhours 2:00:35 Parc des Princes.

S. V.

Felhívás előfizetésre Negyvenéves tanárságom után, melyet az isteni gondviselés a csurgói ev. ref. főgymnasiumban eltöltenem engedett, dolgozataimból, miket e 40 éven át többnyire alkalmi emlékbeszédek, emlékkersek, emléksorok, valamint a „Kalászkok a kiaszszikus ó-kor mezejéről“ czímen irtam, szándékom egy kötetnyit adni a nagy közönség elé „Emlék“ cz. alatt. A mű ára lúzve 1 frt, vagyis két korona s f. évi deczember hó derekán, legkésőbb deczenber hó végén jelenik meg. Gyűjtőknek 10 péld. után 1 tiszteletpéldánnyal szívesen szolgálok. Az előfizetési pénz hozzám, czímemre (Csurgó — Somogy — vasuti s posta-állomás) küldendi. Csurgó, 1897. nov. 15. Hazafiu! üdvözlettel Héjas Pál, főgym. r. tanár.

KERÉKPÁR
és varrógép javító intézet
PAVELKA ISTVÁN
VII. ker. Dohány-utca 48. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett jótányosan, sem a tisztelet czégnél elég biztosító 12 évi működés a balem helyezendő bizalonnak min könyujt arra, hogy a díjazás megfelelendekeztetéses parifogását kéri. A n. e. közönség s. Kíváló tisztelettel

PAVELKA ISTVÁN,
12-10

1903. évi ezredéves kiállításán haladást elismerő oklevél
Dr. S. **án er Pál** első budapesti tornaszerekészítő.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, egyleti helyiségek, iskolai tornatermek teljes felszerelésé oly olcsó aron, minőségben, mely a versenyt bárkivel kiüti.
7-12
Budapest, VI. ker., **Angyalöld. Honyady ut 77. szám.**

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“- kardmarkolat.

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja kezet, elhárítja a kard csúszását, megóvja keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/189 rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely karra könnyen rá erősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!

Viszontelárusítók kerestetnek.
Magyar ruggyantaárugy részvénytársaság
BUDAPEST.

Első Magyar
VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁRGYÁR
R. T.
BUDAPEST.

